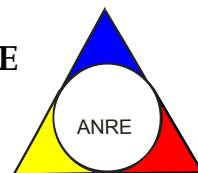

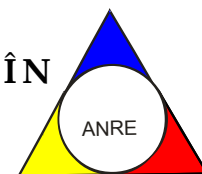
**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE
ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

DEPARTAMENTUL PIAȚĂ DE ENERGIE ELECTRICĂ

**RAPORT PRIVIND REZULTATELE MONITORIZĂRII
PIEȚEI DE ENERGIE ELECTRICĂ
ÎN LUNA MARTIE 2009**

ANRE depune toate eforturile pentru a prezenta în mod cât mai clar, în acest document, informații bazate pe raportările operatorilor economici. Acest document publicat de ANRE are numai scop informativ și educațional. ANRE nu este și nu va fi legal responsabilă, în nici o circumstanță, pentru eventuale inadvertențe cu privire la informațiile prezentate și nici privind folosirea improprie a acestora de către utilizator

CUPRINS

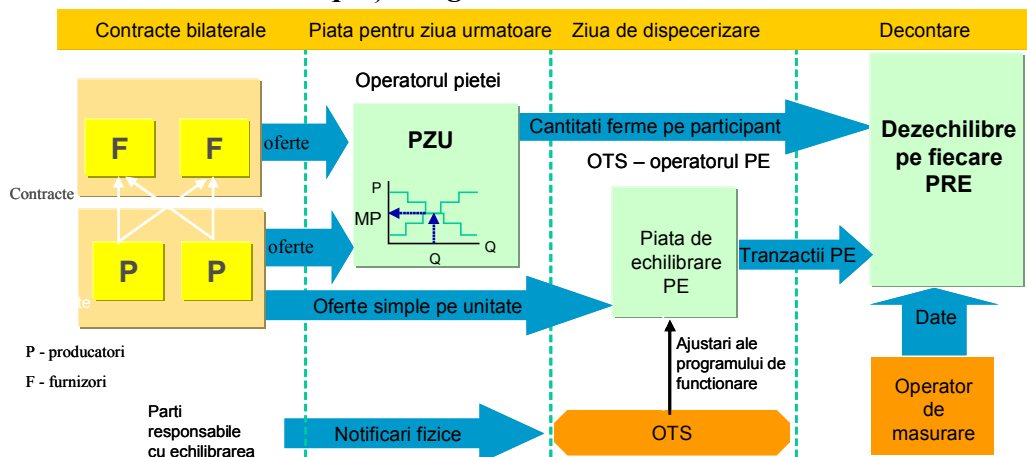
<u>I.Principalele momente ale dezvoltării pieței de energie electrică din România.....</u>	<u>3</u>
<u>II.PIAȚA ANGRO DE ENERGIE ELECTRICĂ.....</u>	<u>3</u>
1.Structura schematică a pieței angro	3
2.Participanții la piața angro de energie electrică.....	4
3.Structura de producție a sistemului energetic național pe tipuri de resurse	5
4.Structura tranzacțiilor pe piața angro de energie electrică	7
5.Structura tranzacțiilor pe piața angro ale diferitelor categorii de participanți.....	13
6.Indicatori de concentrare pentru piața angro de energie electrică și componentele acesteia....	16
7.Evoluția prețurilor stabilite pe piața angro.....	18
<u>III.PIAȚA CU AMĂNUNTUL DE ENERGIE ELECTRICĂ.....</u>	<u>23</u>
1.Structura schematică a pieței cu amănuntul	23
2.Etapele parcurse în procesul de deschidere a pieței de energie electrică.....	23
3.Gradul de deschidere a pieței de energie electrică.....	23
4.Cote de piață ale furnizorilor de energie electrică.....	24
5.Indicatori de concentrare pentru piața concurențială cu amănuntul de energie electrică	26
6.Evoluția numărului de consumatori și a energiei aferente acestora.....	27
7.Prețuri medii de vânzare la consumatorii alimentați în regim concurențial.....	28
<u>IV.Operatorul de transport și sistem C.N. Transelectrica S.A.....</u>	<u>29</u>
<u>V.Evoluția regulilor pieței în luna MARTIE 2009.....</u>	<u>30</u>
<u>VI.EXPLICATII ȘI PRESCURTĂRI.....</u>	<u>30</u>

I. PRINCIPALELE MOMENTE ALE DEZVOLTĂRII PIEȚEI DE ENERGIE ELECTRICĂ DIN ROMÂNIA

- **HG 365/1998** – ruperea monopolului integrat vertical RENEL prin constituirea unei societăți distincte de distribuție și furnizare a energiei electrice (SC Electrica SA) și a unora de producere a energiei electrice (SC Termoelectrica SA și SC Hidroelectrică SA), în cadrul nou înființatei companii naționale CONEL SA; constituirea SN Nuclearelectrică SA și RAAN - producători de energie electrică;
- organizarea distinctă, în cadrul CONEL, a activităților de transport, sistem și administrare piață de energie electrică și contractualizarea relațiilor dintre operatorii din sector.
- **HG 122/2000** – deschiderea pieței la 10%.
- **HG 627/2000** – se desființează CONEL, filialele sale devenind proprietatea directă a statului, reprezentat de Ministerul Industriei și Comerțului; se înființează CN Transelectrica SA – operator de transport și sistem, iar prin filiala sa OPCOM SA – operator de administrare a pieței de energie electrică.
- **septembrie 2000** – lansarea pieței spot obligatorii de energie electrică din România, administrată de OPCOM, filială a CN Transelectrica SA, organizată pe principiul pool-ului.
- **HG 1342/2001** - SC Electrica SA se împarte în 8 filiale de distribuție și furnizare.
- **HG 1524/2002** – SC Termoelectrica SA se reorganizează în entități legale separate de producere a energiei electrice.
- **iulie 2005** – lansarea noului model de piață, bazat pe existența:
 - pieței spot voluntare, cu ofertare de ambele părți și decontare bilaterală;
 - pieței de echilibrare obligatorii, având operatorul de sistem ca singură contraparte;
 - repartizarea responsabilităților financiare ale echilibrării către PRE.
- **HG 644/2005** – deschiderea pieței la 83,5%.
- **noiembrie 2005** – introducerea pieței de certificate verzi.
- **decembrie 2005** – introducerea pieței centralizate a contractelor bilaterale.
- **martie 2007** – introducerea pieței centralizate a contractelor bilaterale parțial standardizate cu negociere continuă.
- **HG 638/2007** – deschiderea integrală a pieței de energie electrică și gaze naturale.
- **iulie 2007** – stabilirea regulilor pieței de capacități.
- **iulie 2008** – introducerea mecanismului de debit direct și de garantare a tranzacțiilor cu energie electrică de pe piața pentru ziua următoare (mecanismul de contraparte centrală).

II. PIAȚA ANGRO DE ENERGIE ELECTRICĂ

1. Structura schematică a pieței angro

2. Participanții la piața angro de energie electrică

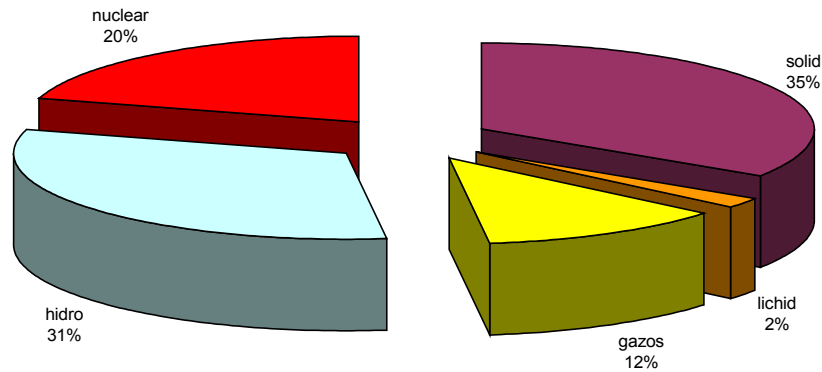
Participanții* la piața angro în luna martie 2009 sunt prezentați pe categorii, în tabelul următor:

Nr. crt.	Denumire	Observatii	Nr. crt.	Denumire
A Producatori de energie electrica care exploateaza unitati de productie			F Furnizori de energie electrica cu activitate exclusiva pe piata angro	
1	SC CET Bacau SA		1	SC Atel Energy Romania SRL
2	SC CET Brasov SA		2	SC CEZ Trade Romania SRL
3	SC CET Govora SA		3	SC EFT Romania SRL
4	SC CET Iasi SA		4	SC Electrabel Romania SRL
5	SC CET Oradea SA		5	SC Eneaz SRL
6	SC Electrocentrale Bucuresti SA		6	SC Enel Trade Romania SRL
7	SC Electrocentrale Galati SA		7	SC Energy Market Consulting SRL
8	SC Dalkia Termo Prahova SRL		8	SC E.ON Energy Trading AG
9	SNP Petrom Sucursala Petrobrazi		9	SC Eco Energy SRL
10	SC Termica SA Suceava		10	SC Edison Trading Spa
11	SC Termoelectrica SA		11	SC Ezpada SRL
12	SC Termoficare 2000 SA Pitesti		12	SC Global Electric Trading SRL
13	SC Uzina Termica Giurgiu SA		13	SC Grivco SA
14	SN Nuclearelectrica SA		14	SC Inteltra SRL
15	SC CE Rovinari SA		15	SC Jas Budapest Zrt
16	SC CE Turceni SA		16	SC Korlea Invest SRL
17	RAAN		17	SC Merrill Lynch Commodities (Europe)
18	SC CE Craiova SA	Activeaza pe piata de energie electrica si în calitate de furnizori de energie electrica	18	SC Re Energie SRL
19	SC CET Arad SA		19	SC Romelectro SA
20	SC Electrocentrale Deva SA		20	SC Rudnap SRL
21	SC Hidroelectrica SA		21	SC RBS Sempra Energy Europe Ltd
B Operator de transport si de sistem			22	SC Statkraft Romania SRL
1	CN TRANSELECTRICA SA	Operatorul pietei de echilibrare	G Furnizori de energie electrica	
C Operator PZU			1	SC Alro SA
1	SC OPCOM SA	Operatorul pietei de certificate verzi, al PCC, operator de decontare	2	SC Also Energ SA
D Operatori de distributie			3	SC Arelco Distributie SRL
1	SC CEZ Distributie SA	Operatori ai rețelilor de distributie	4	SC Beny Alex SRL
2	SC ENEL Distributie Banat SA		5	SC Biol Energy SRL
3	SC ENEL Distributie Dobrogea SA		6	SC Buzmann Industries SRL
4	SC E.ON Moldova Distributie SA		7	SC EFE Energy SRL
5	SC ENEL Distributie Muntenia SA		8	SC EGL Gas & Power Romania SA
6	SC FDEE Electrica Distributie Muntenia Nord SA		9	SC Ehol Distribution SRL
7	SC FDEE Electrica Distributie Transilvania Sud SA		10	SC Elcomex EN SRL
8	SC FDEE Electrica Distributie Transilvania Nord SA		11	SC Electrica SA
E Furnizori impliciti			12	SC Electricom SA
1	SC CEZ Vanzare SA	Activeaza pe piata de energie electrica si în calitate de furnizori ai consumatorilor alimentati în regim concurential	13	SC Electromagnetica SA
2	SC ENEL Energie SA		14	SC Energotrans
3	SC E.ON Moldova Furnizare SA		15	SC Energy Holding SRL
4	SC ENEL Energie Muntenia SA		16	SC Energy Network SRL
5	SC FFEE Electrica Furnizare Muntenia Nord SA		17	SC Enex SRL
6	SC FFEE Electrica Furnizare Transilvania Sud SA		18	SC Ennet Grup SRL
7	SC FFEE Electrica Furnizare Transilvania Nord SA		19	SC Enol Grup SA
			20	SC EURO-PEC SA
			21	SC Fidelis Energy SRL
			22	SC GDF SUEZ Energy Romania SA
			23	SC General Com Invest SRL
			24	SC Gevco SRL
			25	SC Hidroconstructia SA
			26	SC ICCO Electric SRL
			27	SC ICPE Electrocond Technologies SA
			28	SC Interagro SA
			29	SC Luxten LC SA
			30	SC Petprod SRL
			31	SC Renovation Trading SRL
			32	SC Tinmar Ind SA
			33	SC Total Electric Oltenia SA
			34	SC Transenergo Com SA
			35	SC UCM Energy SRL

*) Participanții la piața de energie electrică precizați raportează ANRE date tehnice/comerciale conform Metodologiei de monitorizare a pieței angro de energie electrică pentru aprecierea nivelului de concurență pe piață și prevenirea abuzului de poziție dominantă, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 35/2006. Tabelul nu include părțile responsabile cu echilibrarea. Lista acestora, actualizată la zi, se află pe site-ul operatorului pieței de echilibrare, C.N. TRANSELECTRICA S.A., www.ope.ro.

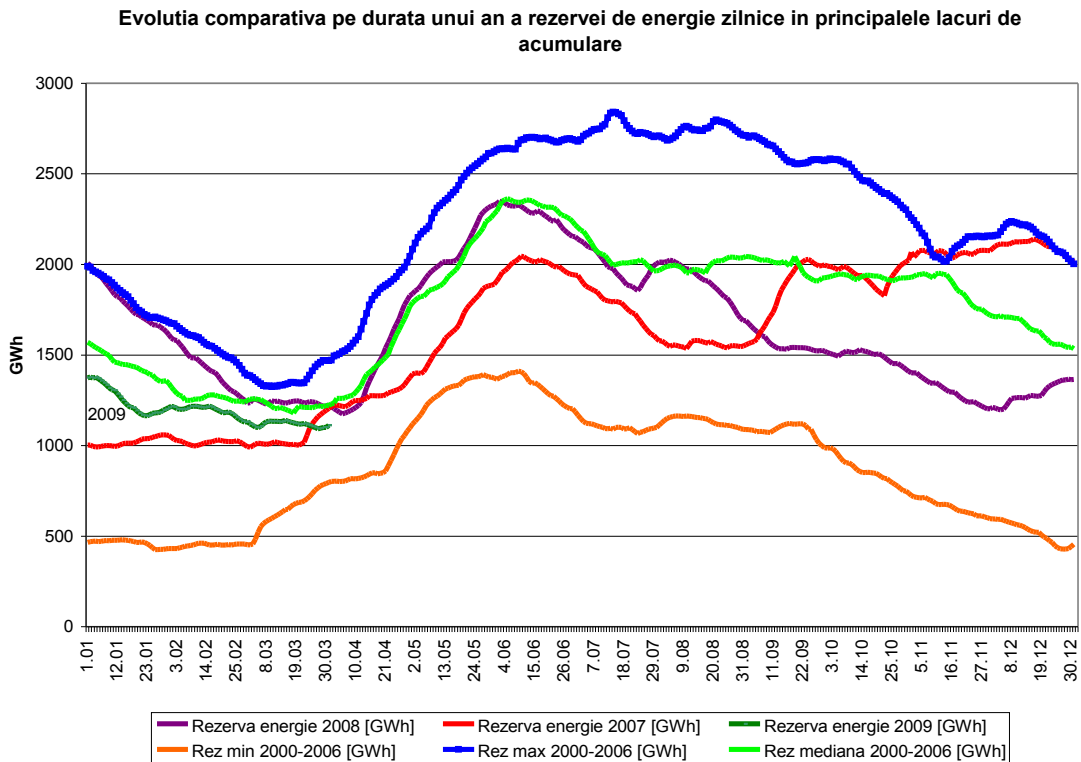
3. Structura de producție a sistemului energetic național pe tipuri de resurse

Structura pe tipuri de resurse a energiei electrice livrate în rețele de producătorii cu unitati dispecerizabile în martie 2009

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor – prelucrare DMP

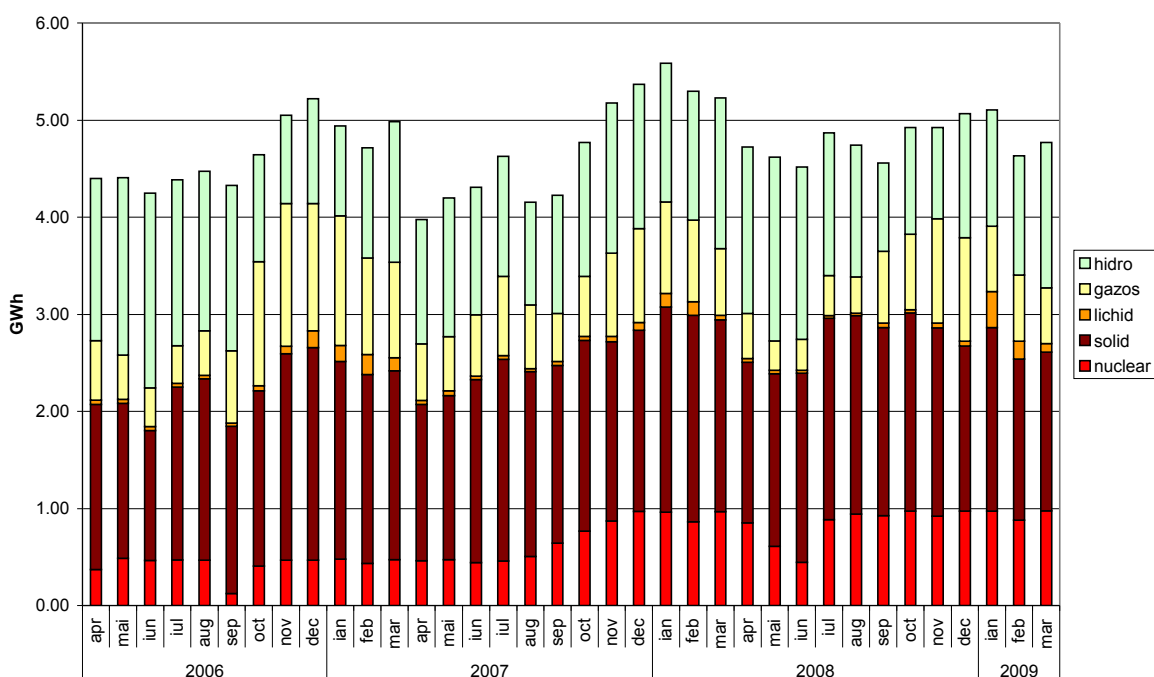
Producția de energie electrică din resursă hidro este dependentă, dar și influențează, rezerva de energie rămasă în principalele lacuri de acumulare. Evoluția nivelului zilnic al acesteia în luna martie 2009, comparativ cu valorile zilnice din 2007 și 2008, precum și cu minima, maxima și mediana realizate în aceeași zi în anii 2000-2006, este prezentată în graficul următor:

Sursa: Raportările lunare ale S.C. Hidroelectrica S.A. – prelucrare DMP

Evoluția structurii energiei electrice livrate începând cu aprilie 2006 este următoarea:

Evoluția structurii pe tipuri de resurse a energiei electrice livrate în rețea de producătorii cu unități dispecerizabile

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor – prelucrare DMP

În tabelul următor sunt prezentate principalele date de bilanț fizic al energiei electrice corespunzătoare lunii martie 2009 cât și perioadei ianuarie-martie 2009 comparativ cu cele similare aferente anului 2008:

Nr. Crt.	Indicator	UM	Martie 2008	Martie 2009	%	Ian-Mar 2008	Ian-Mar 2009	%
0	1	2	3	4	$5=4/3*100$	6	7	$8=7/6*100$
1	E produsă	TWh	5,69	5,10	89,74	17,60*	15,75	89,47
2	E livrată	TWh	5,23	4,77	91,25	16,11*	14,51	90,08
3	Import	TWh	0,06	0,09	148,11	0,21	0,32	148,71
4	Export	TWh	0,56	0,45	80,77	1,79	1,44	80,52
5	Consum Intern (2+3-4)	TWh	4,73	4,41	93,20	14,54*	13,39	92,12
6	Consum consumatori casnici alimentați în regim reglementat	TWh	0,91	1,02	112,09	2,74*	3,00	109,49
7	Consum consumatori necasnici	TWh	3,11	2,63	84,57	9,22	7,72	83,73
7.1	alimentați în regim reglementat	TWh	1,14	1,13	99,12	3,52*	3,33	94,60
7.2	alimentați în regim concurențial	TWh	1,97	1,50	76,14	5,70	4,39	77,02
8	Transport – TG	TWh	5,12	4,70	91,75	15,89	14,35	90,36
9	Transport – TL	TWh	5,20	4,79	91,98	16,06	14,59	90,80

10	Serviciul de sistem	TWh	5,20	4,79	91,98	16,06	14,59	90,80
11	CPT realizat transport	TWh	0,08	0,08	98,59	0,26	0,25	96,78
12	Energie termică produsă pentru livrare	Tcal	2118,72	2291,55	108,16	8087,82*	7612,26	94,12
13	Energie termică produsă în cogenerare	Tcal	1785,06	1861,04	104,26	6508,46*	6490,58	99,73

Notă: 1. Datele prezentate în tabel nu includ producțiile producătorilor care nu dețin unități dispecerizabile (la pozițiile 1 și 2) și nici energia furnizată consumatorilor racordați la barele centralelor (în categoriile 6 și 7).

2. Cantitățile importate/exportate nu includ tranzitele și schimburile transfrontaliere de energie electrică realizate de Transelectrica cu sistemele electroenergetice vecine în vederea echilibrării sistemului.

3. Cantitatea la care se aplică TG nu cuprinde cantitățile de energie electrică vândute de producători pentru acoperirea pierderilor în rețeaua de transport.

* Valorile au fost modificate față de cele publicate în raportul aferent lunii martie 2008 ca urmare a unor corecții efectuate de operatorii economici raportori.

4. Structura tranzacțiilor pe piața angro de energie electrică

Dimensiunea pieței angro este determinată de totalitatea tranzacțiilor desfășurate pe aceasta de către participanți, depășind cantitatea transmisă fizic de la producere către consum; totalitatea tranzacțiilor include revânzările realizate în scopul ajustării poziției contractuale și obținerii de beneficii financiare.

Astfel, pe piața angro sunt încheiate: contracte reglementate și negociate bilateral între producători și furnizori, contracte reglementate pentru asigurarea consumului propriu tehnologic în rețele, contracte negociate bilateral producători-producători sau furnizori-furnizori, contracte reglementate între producători, precum și obligații contractuale încheiate pe piețele centralizate: PCCB (piața centralizată a contractelor bilaterale), PCCB-NC (piața centralizată a contractelor bilaterale cu negociere continuă), Ringul energiei electrice al BRM (Bursa Română de Mărfuri), PZU (piața pentru ziua următoare), PE (piața de echilibrare).

În tabelul următor sunt prezentate volumele de energie electrică tranzacționate și prețurile medii realizate pe principalele componente ale pieței angro și tipuri de contracte în martie 2009, comparativ cu luna anterioară și cu luna martie 2008:

TRANZACȚII PE PIAȚA ANGRO	Februarie 2009	Martie 2009	Martie 2008
1. PIAȚA CONTRACTELOR BILATERALE			
volum tranzacționat (GWh)	4968	5396	5387
preț mediu (lei/MWh)	170,36	163,38	144,83
1.1. Vânzare pe contracte reglementate			
volum tranzacționat (GWh)	2627	2713	2545
% din consumul intern (%)	61,8	61,5	53,8
preț mediu (lei/MWh)	178,29	167,18	150,88
1.2. Vânzare pe contracte negociate*			
volum tranzacționat (GWh)	2341	2683	2842
% din consumul intern (%)	55,0	60,8	60,1
preț mediu (lei/MWh)	161,46	159,53	139,41
2. EXPORT			
volum** (GWh)	467	449	556
% din consumul intern (%)	11,0	10,2	11,7
preț mediu (lei/MWh)	195,11	172,32	183,42***
3. PIEȚE CENTRALIZATE DE CONTRACTE			
volum tranzacționat (GWh)	699	616	878
% din consumul intern (%)	16,4	14,0	18,6
preț mediu (lei/MWh)	195,16	194,87	175,85

4. PIAȚA PENTRU ZIUA URMĂTOARE			
volum tranzacționat (GWh)	454	594	445
% din consumul intern (%)	10,7	13,5	9,4
preț mediu (lei/MWh)	137,11	128,44	150,17
5. PIAȚA DE ECHILIBRARE			
volum tranzacționat (GWh)	290	271	197
% din consumul intern (%)	6,8	6,1	4,2
volum tranzacționat la creștere (GWh)	99	56	72
preț mediu de deficit (lei/MWh)	234,21	225,28	226,78
volum tranzacționat la scădere (GWh)	192	215	125
preț mediu de excedent (lei/MWh)	68,51	86,26	72,44
CONSUM INTERN (include cpt distribuție și transport) (GWh)	4254	4410	4732

Notă: * Nu sunt cuprinse contractele de furnizare la consumatori și cele de export.

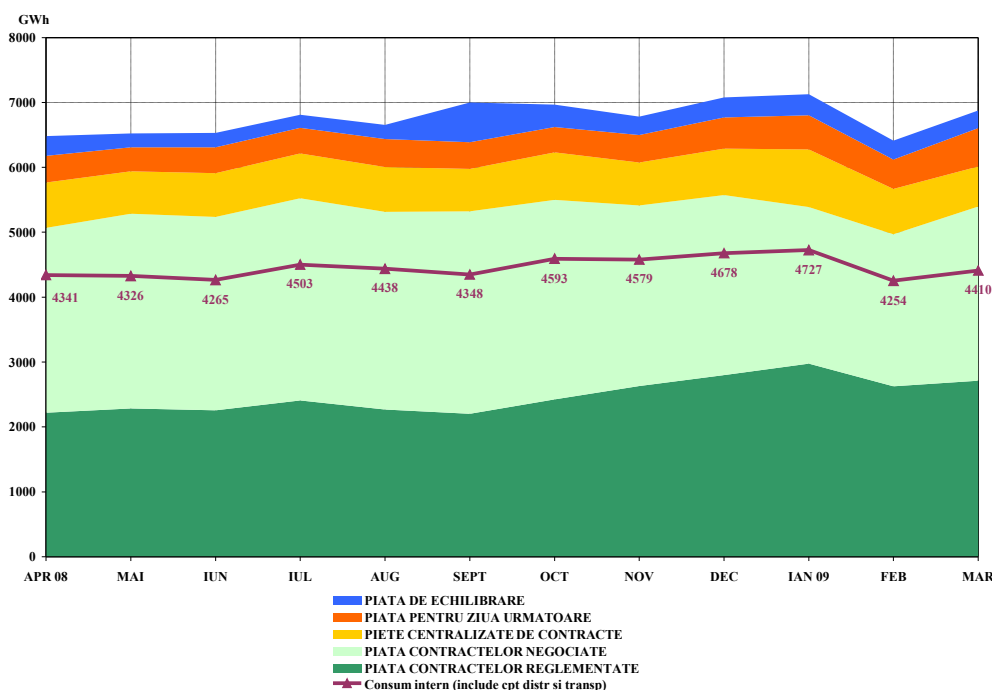
** Volumele de export corespund cantităților la care CN Transelectrica SA a aplicat componenta TL a tarifului de transport pentru energia extrasă din RET pentru export, care diferă, în unele cazuri, de cele raportate ca tranzacționate de către participanți.

*** Prețul din martie 2008 este o medie a valorilor raportate de participanți; toate valorile considerate au inclus contravaloarea TG, majoritatea au inclus și contravaloarea TL, SS și SAP, iar foarte puține au inclus și contravaloarea capacității de interconexiune.

Relevanța comparațiilor prețurilor de mai sus este afectată de faptul că în raportările din 2008 nu toate categoriile de prețuri au inclus componenta de injecție în rețea a tarifului de transport (TG); astfel, prețul mediu de vânzare pe PZU/PE a inclus-o în proporție de 100%, cel pe contracte negociate a inclus-o parțial, iar cel obținut din vânzarea pe contracte reglementate nu a inclus-o deloc. În ceea ce privește prețul tranzacțiilor de export, în 2008 prețul nu a fost raportat uniform, ci conform notei *** de mai sus. De aceea, începând cu ianuarie 2009 prețurile prezentate includ doar componenta TG, fiind comparabile în cadrul lunii și permițând și comparația cu luna anterioară.

Evoluția relației între volumele tranzacționate pe fiecare din aceste piețe și consumul intern estimat, pentru perioada aprilie 2008 – martie 2009, este prezentată în graficul următor:

Evoluția lunară a volumelor tranzacționate pe piața angro comparativ cu consumul intern

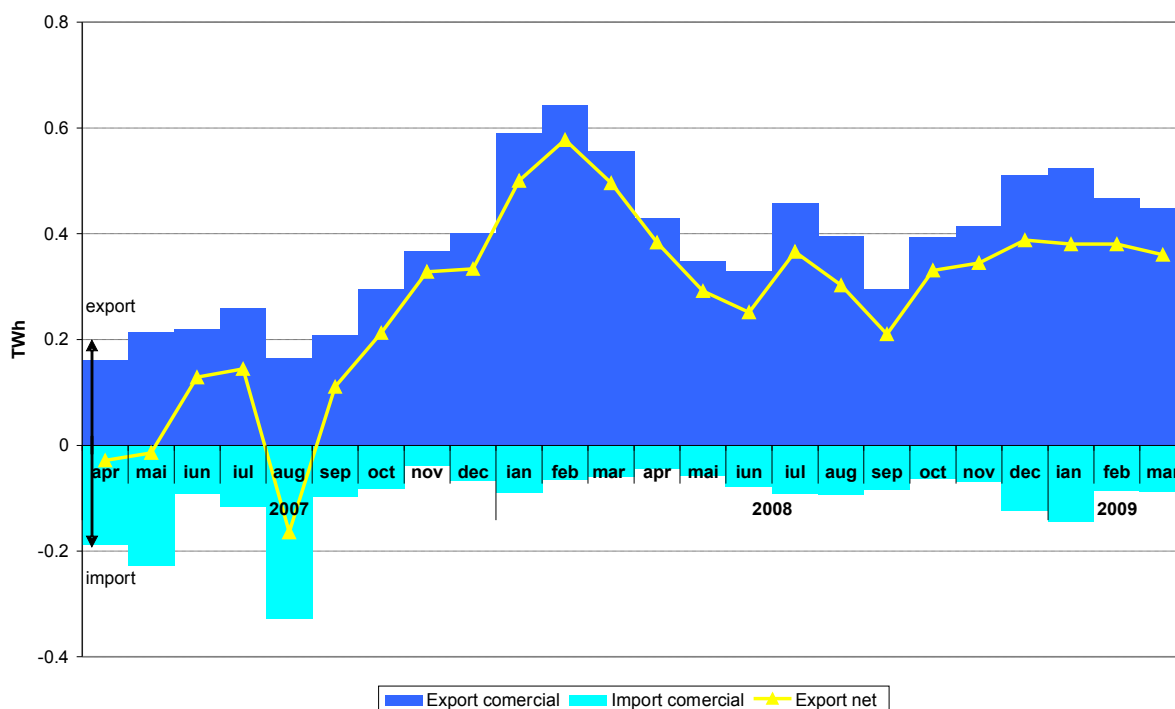

Sursa: Raportările lunare ale operatorilor economici participanți la piața angro, S.C. OPCOM S.A. și C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare DMP

Notă: Volumele tranzacționate pe piața contractelor bilaterale negociate, prezentate în graficul anterior, nu includ cantitățile contractelor de export.

Valorile lunare ale exportului comercial (cantitățile la care s-a aplicat TL), importului comercial (cantitățile la care s-a aplicat TG) și ale exportului net (export - import) din ultimele 24 luni sunt prezentate în graficul următor:

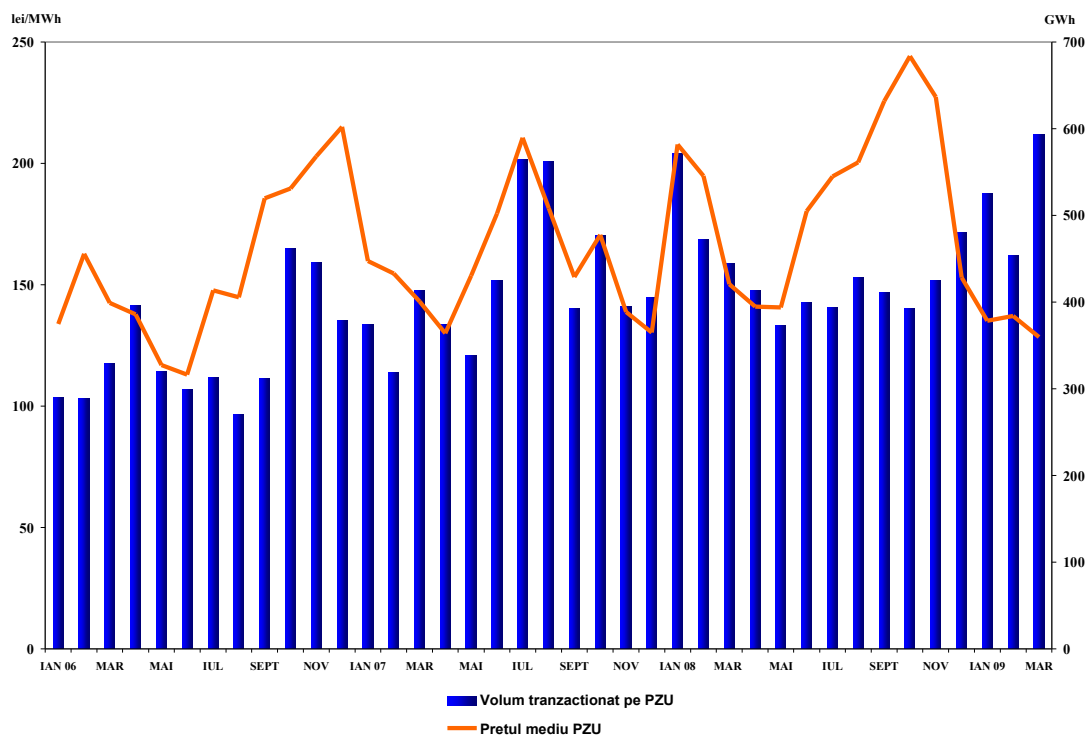
Evoluția lunară a exportului, importului și soldului export-import de energie electrică în ultimele 24 de luni

Sursa: Raportările lunare ale C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare DMP

În figura următoare sunt prezentate volumele și prețurile medii lunare corespunzătoare tranzacțiilor încheiate pe PZU, începând cu ianuarie 2006:

Evoluția lunară a pretului mediu și a volumului tranzacționat pe PZU

Sursa: Raportările lunare ale S.C. OPCOM S.A. și C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare DMP

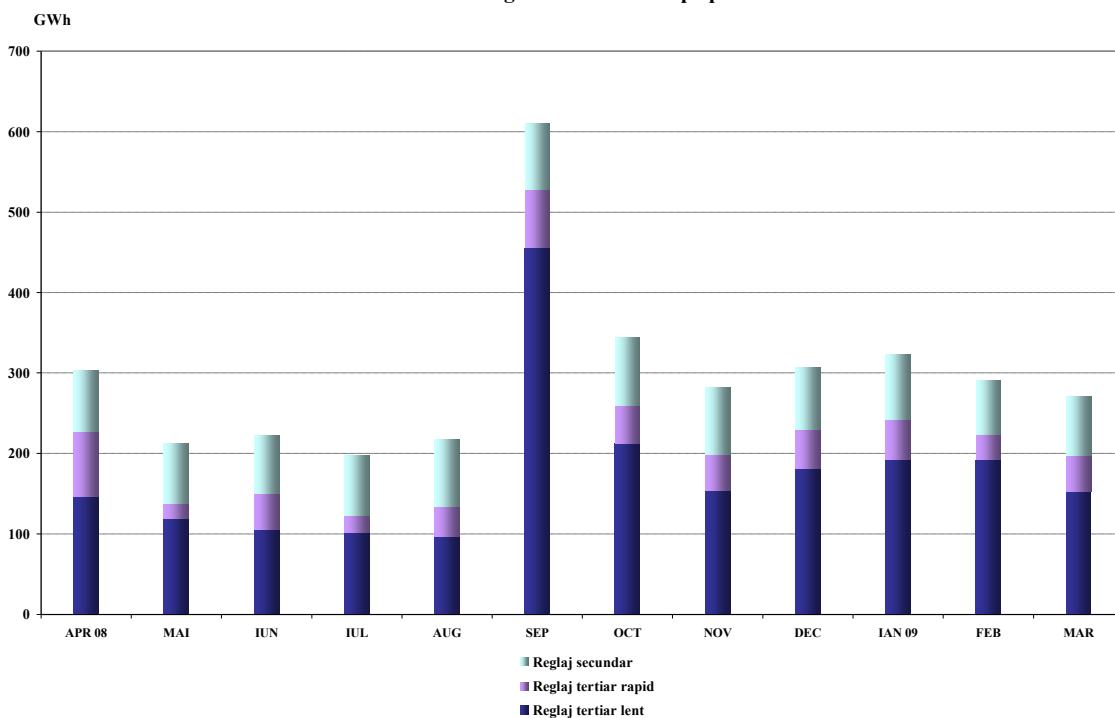
Ordinele de dispecer (oferte acceptate) primite de producători determină energia angajată pe piața de echilibrare. După efectuarea calculului de decontare, pe baza valorilor măsurate (aprobat) se determină energia efectiv livrată de producători pe piața de echilibrare; relația dintre energia angajată și cea efectiv livrată, în luna martie 2009, este prezentată în tabelul următor:

Martie 2009	Energie de echilibrare angajată (GWh)	Energie de echilibrare efectiv livrată (GWh)	Abatere (%)
Reglaj secundar	74	74	0
<i>crestere</i>	18	18	0
<i>scadere</i>	56	56	0
Reglaj tertiar rapid	54	44	17
<i>crestere</i>	3	3	12
<i>scadere</i>	50	41	18
Reglaj tertiar lent	180	153	15
<i>crestere</i>	39	34	13
<i>scadere</i>	141	118	16
TOTAL	308	271	12
<i>crestere</i>	61	56	9
<i>scadere</i>	247	215	13
CONSUM INTERN		4410	
% volum tranzacționat din consumul intern		6,1%	

Sursa: Raportările lunare ale C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare DMP

Structura, pe fiecare tip de reglaj, a energiei de echilibrare efectiv livrată este prezentată în figura următoare, în evoluție pentru perioada aprilie 2008 – martie 2009:

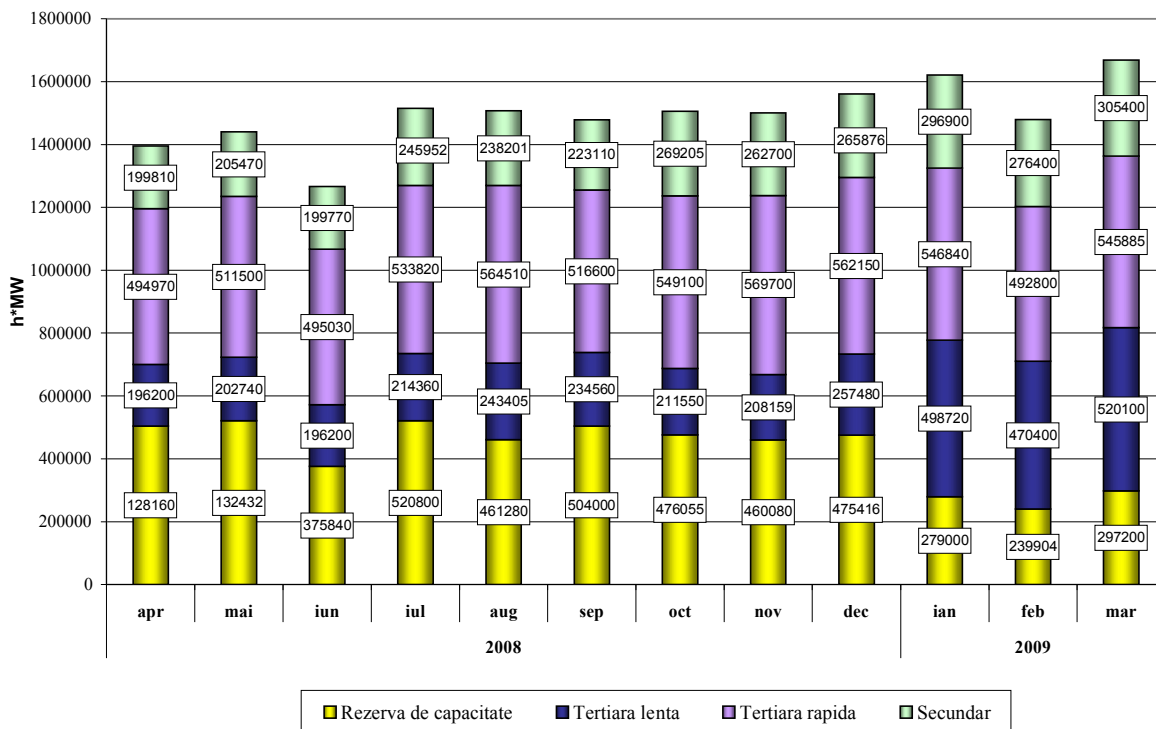
Evoluția lunară a energiei efectiv livrată pe piața de echilibrare

Sursa: Raportările lunare ale C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare DMP

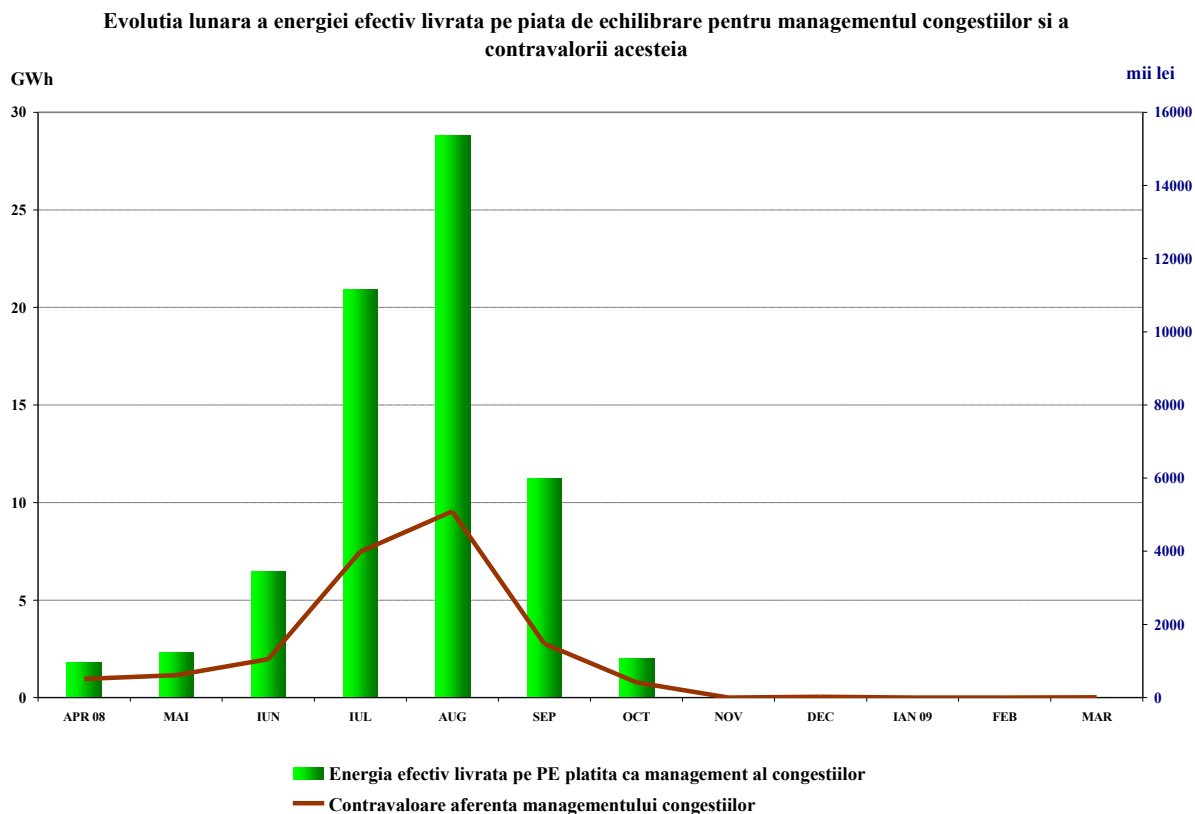
Pentru comparație, în graficul următor este prezentată evoluția rezervelor (servicii tehnologice de sistem - STS, reprezentând obligații ale producătorilor de mentinere la dispoziția dispecerului/ofertare pe piața de echilibrare a capacităților contractate) achiziționate/decontate de C.N. Transelectrica S.A., în perioada aprilie 2008 – martie 2009:

Structura rezervelor achiziționate de CN Transelectrica SA

Sursa: Raportările lunare ale C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare DMP

Graficul următor prezintă evoluția lunară a energiei utilizate pentru managementul congestiilor (cantitatea de energie tranzacționată de operatorul de transport pe piața de echilibrare pentru rezolvarea situațiilor de congestii în rețeaua de transport), începând cu aprilie 2008, precum și contravaloarea tranzacțiilor efectuate în acest scop de C.N. Transelectrica S.A.

Sursa: Raportările lunare ale C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare DMP

5. Structura tranzacțiilor pe piața angro ale diferitelor categorii de participanți

Producători

În luna martie 2009, structura obligațiilor de vânzare contractate înainte de ziua de livrare ale producătorilor participanți la piața angro care sunt deținători ai unor unități de producere dispecerizabile a fost următoarea:

- GWh -

Tip tranzacție	Februarie 2009	Martie 2009	Martie 2008
0	1	2	3
Reglementat către furnizori implicați, producători termo	1373,13	1260,20	1185,19
Reglementat către furnizori implicați, producător hidro	147,13	285,95	226,46
Reglementat către furnizori implicați, producător nuclear	453,85	501,22	506,24
Reglementat pentru cpt distribuție, producători termo	363,01	332,60	307,61
Reglementat pentru cpt distribuție, producător hidro	44,01	64,08	70,37
Reglementat pentru cpt distribuție, producător nuclear	133,82	147,78	148,19
Reglementat pentru cpt transport, producător termo	64,47	71,57	74,25

Reglementat, la alti producători (cu obligația răscumpărării în decursul unui an)	47,51	49,13	27,16
Reglementat la alti producatori, activat la cerere, în schimbul unei prime de opțiune	0,00	0,00	0,00
Negociat, pentru cpt distributie	0,00	0,00	0,00
Negociat, la alti producatori	93,32	151,22	68,73
Negociat, la furnizori	927,70	1028,39	1312,99
Contracte pe piete centralizate (PCCB, PCCB-NC, BRM)	695,89	611,81	879,10
Furnizare la consumatori (reglementați și concurențiali)	210,80	234,05	164,66
Export	116,97	114,24	126,48
PZU	163,85	236,43	269,92
Total	4835,46	5088,69	5367,34

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor – prelucrare DMP

Furnizori

În luna martie 2009 pe piața de energie au activat 64 de operatori economici a căror activitate principală o constituie furnizarea de energie electrică; dintre aceștia 22 sunt furnizori care își desfășoară activitatea doar pe PAN și 42 sunt furnizori care au activitate și pe PAM (inclusiv cei 7 furnizori implicați care acționează atât pe segmentul reglementat, cât și pe segmentul concurențial al PAM).

Furnizori cu activitate exclusivă pe PAN

Tabelul următor ilustrează activitatea desfășurată de furnizorii activi numai pe PAN, prezentând structura pe categorii de piețe/participanți la PAN a cumpărărilor și vânzărilor totale realizate de aceștia în luna martie 2009, comparativ cu martie 2008:

Structură tranzacții furnizori cu activitate exclusivă pe PAN	- GWh -	
	Martie 2008	Martie 2009
Achiziții		
import	9,47	2,53
contracte negociate cu alți furnizori	589,91*	658,25
contracte negociate cu producători	265,95	164,27
tranzacții pe PCC	207,08*	302,27
tranzacții pe PZU	37,08	150,23
Vânzări		
export	379,10	322,90
contracte negociate cu alți furnizori	673,71*	800,72
contracte negociate cu producători	14,86	41,36
tranzacții pe PCC	-	-
tranzacții pe PZU	41,73	112,13

* Valorile au fost modificate față de cele publicate în raportul aferent lunii martie 2008 ca urmare a unor corecții

Furnizori activi pe PAM, exclusiv furnizorii implicați

În tabelul de mai jos se prezintă informații agregate cu privire la structura pe categorii de piețe/participanți la PAN a achiziției realizate de furnizorii cu activitate pe segmentul concurențial al PAM, în luna martie 2009, comparativ cu martie 2008:

- GWh -

Structură achiziție furnizori activi pe PAM (exclusiv furnizorii implicați)	Martie 2008	Martie 2009
import	50,26	49,12
contracte negociate cu alți furnizori	621,93	531,06
contracte negociate cu producători	1047,23	864,12
tranzacții pe PCC	521,96*	298,74
tranzacții pe PZU	119,17	143,43

* Valorile au fost modificate față de cele publicate în raportul aferent lunii martie 2008 ca urmare a unor corecții

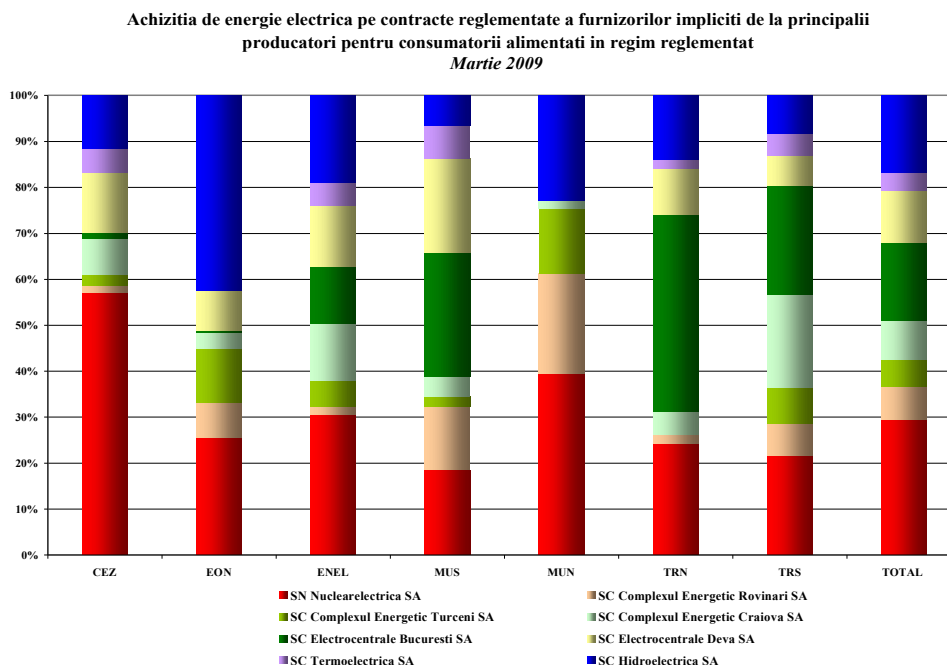
Furnizori implicați

Structura achiziției de energie electrică pe PAN a furnizorilor implicați (realizată înainte de ziua de livrare), pentru alimentarea consumatorilor în regim reglementat, este prezentată în tabelul următor pentru luna martie 2009, comparativ cu martie 2008:

- GWh -

Structură achiziție furnizori implicați pentru segmentul reglementat al PAM	Martie 2008	Martie 2009
contracte reglementate	1964,88	2105,46
contracte negociate	13,52	29,87
tranzacții PCC	5,39	-
tranzacții PZU	77,21	130,16

Detalierea achiziției de energie electrică a furnizorilor implicați, pe contractele reglementate încheiate cu principalii producători, în martie 2009, este prezentată în graficul următor:

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor implicați – prelucrare DMP

În mod similar cu datele prezentate pentru segmentul reglementat al PAM, în tabelul următor este prezentată structura achiziției de energie electrică a furnizorilor implicați (realizată înainte de ziua de livrare), corespunzătoare segmentului concurențial al PAM (furnizare de energie electrică la prețuri negociate către consumatorii care au renunțat la alimentarea în regim reglementat), în luna martie 2009, comparativ cu luna similară a anului 2008:

- GWh -

Structură achiziție furnizori implicați pentru segmentul concurențial al PAM	Martie 2008	Martie 2009
import	-	36,81
contracte negociate cu alți furnizori	193,88	238,33
contracte negociate cu producători	-	-
tranzacții pe PCC	143,96	14,52
tranzacții pe PZU	72,89	71,77

Operatori de distribuție principali

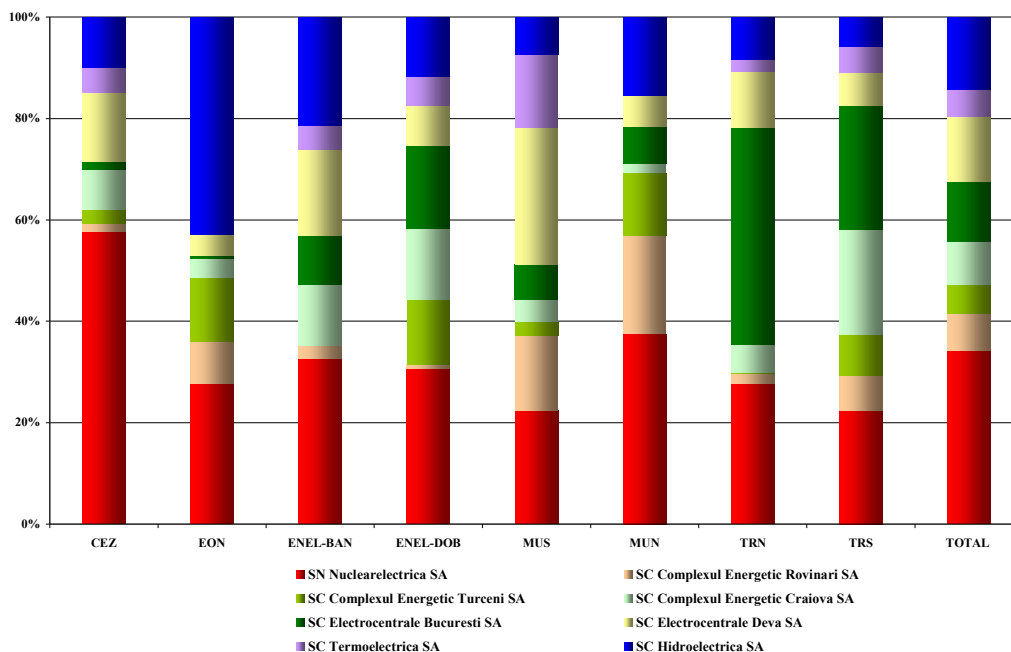
Structura achiziției de energie electrică a operatorilor de distribuție principali (realizată înainte de ziua de livrare), pentru consumul propriu tehnologic al rețelelor de distribuție în luna martie 2009 este prezentată în tabelul următor, comparativ cu luna similară a anului 2008:

- GWh -

Structura achiziție	Martie 2008	Martie 2009
contracte reglementate	527,11	544,46
contracte negociate	4,47	5,59
tranzacții PCC	-	-
tranzacții PZU	53,55	34,40

Detalierea achiziției de energie electrică a operatorilor de distribuție principali, pe contractele reglementate încheiate cu principalii producători, în martie 2009, este prezentată în graficul următor:

Achiziția de energie electrică pe contracte reglementate a operatorilor de distribuție principali pentru acoperirea consumului propriu tehnologic de la principalii producători
Martie 2009

Sursa: Raportările lunare ale operatorilor de distribuție principali – prelucrare DMP

6. Indicatori de concentrare pentru piața angro de energie electrică și componentele acesteia

În conformitate cu teoria economică și documentele UE, se definesc următorii indicatori de concentrare:

- HHI, Indexul Herfindahl - Hirschman = suma pătratelor cotelor de piață (%)

Semnificația valorilor indicatorului este:

HHI < 1000	pieță neconcentrată;
1000 < HHI < 1800	concentrare moderată a puterii de piață;
HHI > 1800	concentrare ridicată a puterii de piață.

- C3 = suma cotelor de piață ale celor mai mari trei participanți

Semnificația valorilor indicatorului este:

40 % < C3 < 70%	concentrare moderată a puterii de piață;
C3 > 70%	concentrare ridicată a puterii de piață.

Acești indicatori pot fi calculați pentru întreaga piață (de energie electrică, de servicii tehnologice de sistem - STS) sau pentru componente ale acesteia, pe care concurența se manifestă direct.

Indicatori de concentrare și cote de piață ale producătorilor de energie electrică

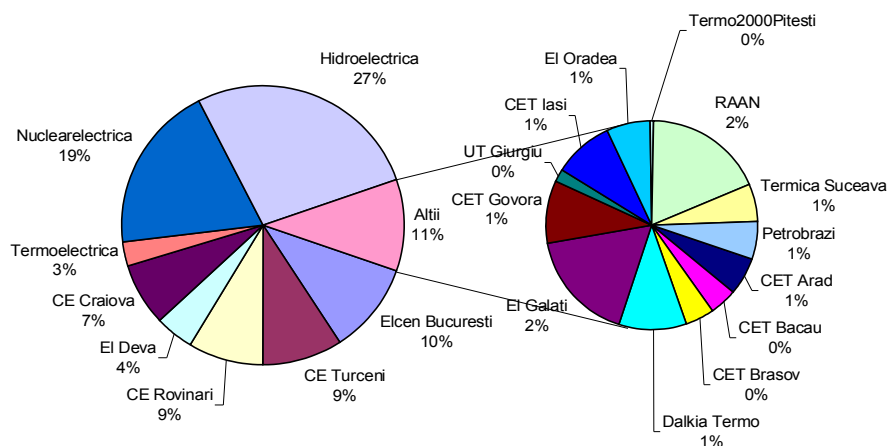
Structura pieței la nivelul producerii oferă o bază inițială pentru aprecierile privind gradul de competitivitate posibil pe piața energiei electrice.

În tabelul următor sunt prezentați indicatorii de concentrare la nivelul de producere a energiei electrice pentru luna martie 2009, calculați pe baza energiei electrice livrate în rețele de către producătorii cu unități dispecerizabile:

Indicatori de concentrare - Martie 2009 -	C1 (%)	C3 (%)	HHI
Valoare	31	61	1685

Cotele de piață ale producătorilor de energie electrică realizate pe ansamblul componentelor pieței angro de energie electrică în primele trei luni ale anului 2009 sunt prezentate în figura următoare, fiind stabilite în funcție de energia electrică livrată în rețele.

Cote de participare la energia electrica livrata in rețele de producatorii cu unitati dispecerizabile - trimestrul I 2009

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor – prelucrare DMP

O componentă a pieței angro de energie electrică pe care se manifestă direct concurența între producători este piața de echilibrare. Valorile indicatorilor de concentrare la nivelul acestei piețe în luna martie 2009, determinați pe baza energiei efectiv livrate, pentru fiecare din cele 3 tipuri de reglaje definite în Codul Comercial sunt prezentate în tabelul următor:

Indicatori de structura/concentrare a pieței de echilibrare - MARTIE 2009 -	Reglaje					
	Secundar		Tertiar rapid		Tertiar lent	
	crestere	scadere	crestere	scadere	crestere	scadere
C1 - % -	67	65	67	50	45	41
C3 - % -	93	92	91	84	89	74
HHI	4887	4655	4832	3260	3263	2507

Concurența între producători se manifestă și în ceea ce privește asigurarea rezervelor (STS) necesare pentru conducerea în siguranță a sistemului energetic. Din cauza capacităților diferite ale producătorilor de a asigura diferitele tipuri de servicii, competiția liberă între aceștia nu poate fi echilibrată; ca urmare, s-a considerat necesară acoperirea cu cantități și prețuri reglementate a unei importante cote din această piață.

Relația dintre componenta reglementată și cea concurențială a pieței serviciilor tehnologice de sistem, respectiv principalii indicatori de concentrare pe fiecare segment al acestei piețe (reglaj secundar, terțiar rapid, terțiar lent, piață de capacități), sunt prezentați în tabelul următor pentru luna martie 2009:

Indicatori de concentrare pe piața STS - Martie 2009 -		Rezerva reglaj secundar	Rezerva terțiara rapidă	Rezerva terțiara lentă	Rezerva de capacitate
componenta reglementata	Cantitate contractata (h*MW)	305400	545885	260050	0
	C1 (%)	63,9	80,2	85,7	0
	C3 (%)	90,1	91,0	100	0
componenta concurentiala	Cantitate contractata (h*MW)	0	0	260050	297200
	C1 (%)	0	0	58,9	44,5
	C3 (%)	0	0	100	100
	HHI	0	0	4321	3821

Indicatori de concentrare pe piața pentru ziua următoare (PZU)

Piața pentru ziua următoare (PZU) este o piață voluntară, deschisă atât la cumpărare, cât și la vânzare tuturor participanților: producători, furnizori, operatori de rețea, în condițiile stabilite prin reglementările aplicabile.

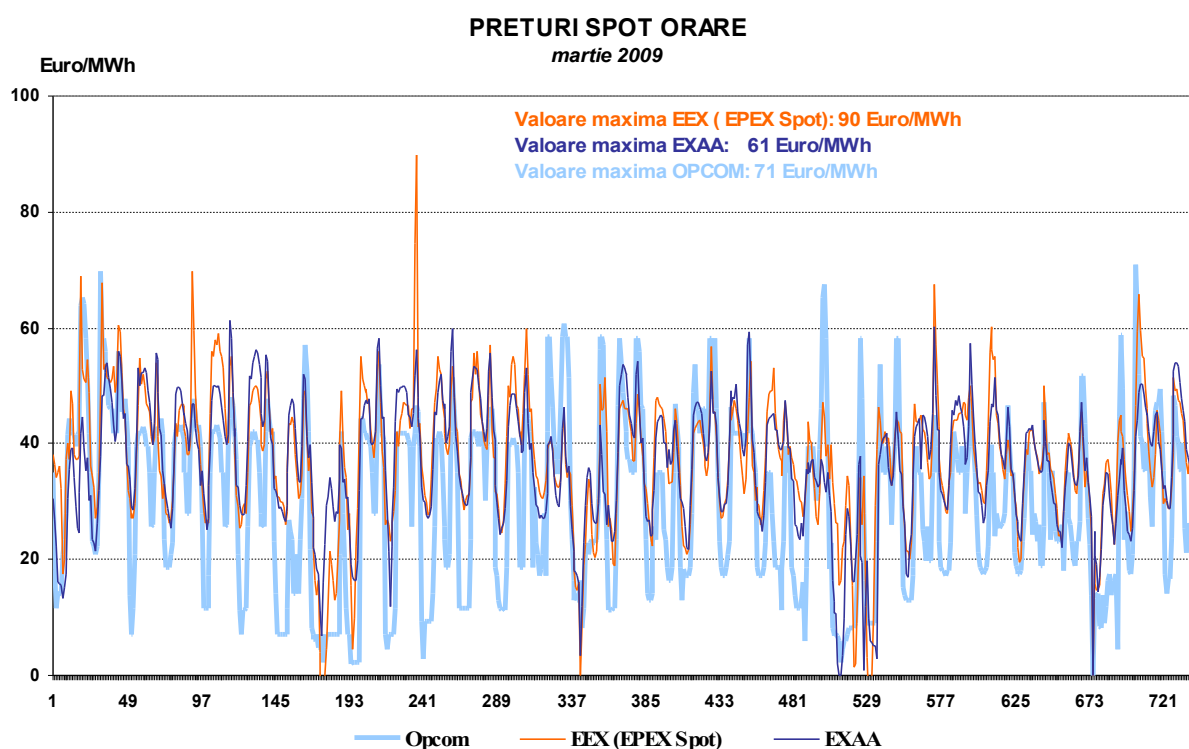
Indicatorii de concentrare pe această piață reflectă gradul de concurență manifestat între vânzătorii, respectiv cel între cumpărătorii, dinamica acestora putând influența nivelul prețului. Tabelul următor prezintă C1, C3 și HHI la cumpărare, respectiv la vânzare în luna martie 2009, determinați pe baza cantităților tranzacționate de participanți pe această piață.

Indicatori de concentrare pe PZU - Martie 2009 -	C1 (%)	C3 (%)	HHI
Cumpărare	12	34	724
Vânzare	14	36	717

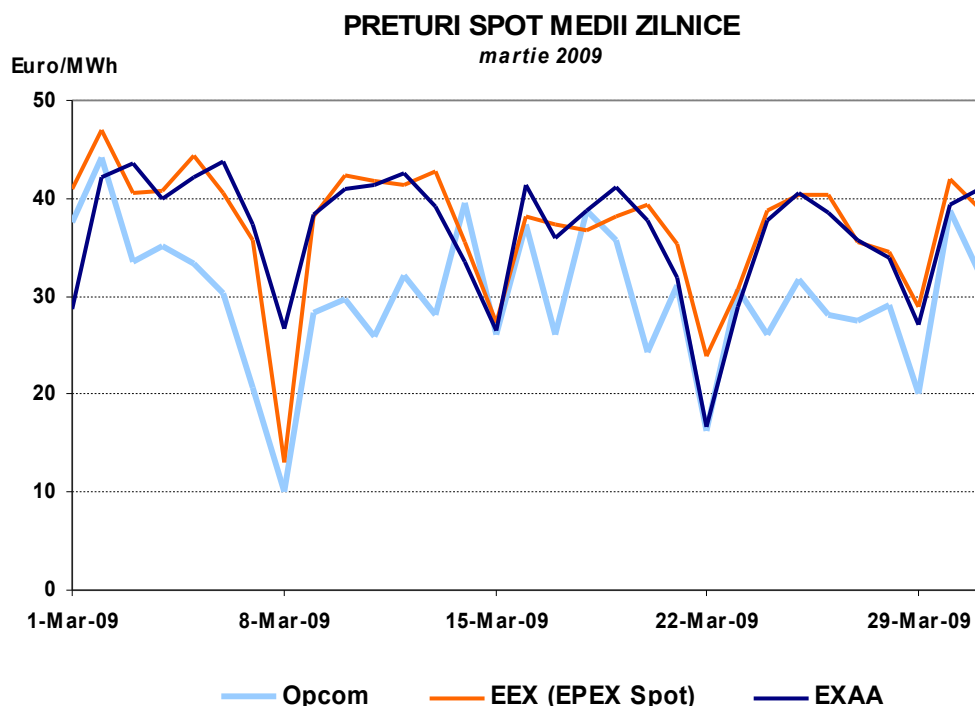
7. Evoluția prețurilor stabilite pe piața angro

S.C. Opcom S.A. administrează piața de energie electrică pentru ziua următoare, prețul de închidere stabilit aici constituind o referință pentru prețurile stabilite prin contracte bilaterale. În figurile următoare este prezentată evoluția prețurilor orare pe PZU în martie 2009, respectiv evoluția prețurilor medii zilnice, comparativ cu evoluțiile prețurilor similare stabilite la bursele EEX și EXAA.

Pentru a putea fi comparat cu prețul stabilit de bursele europene, prețul de închidere înregistrat la S.C. Opcom S.A. este exprimat în Euro, luându-se în considerare cursurile de schimb zilnice Euro/leu comunicate de BNR.

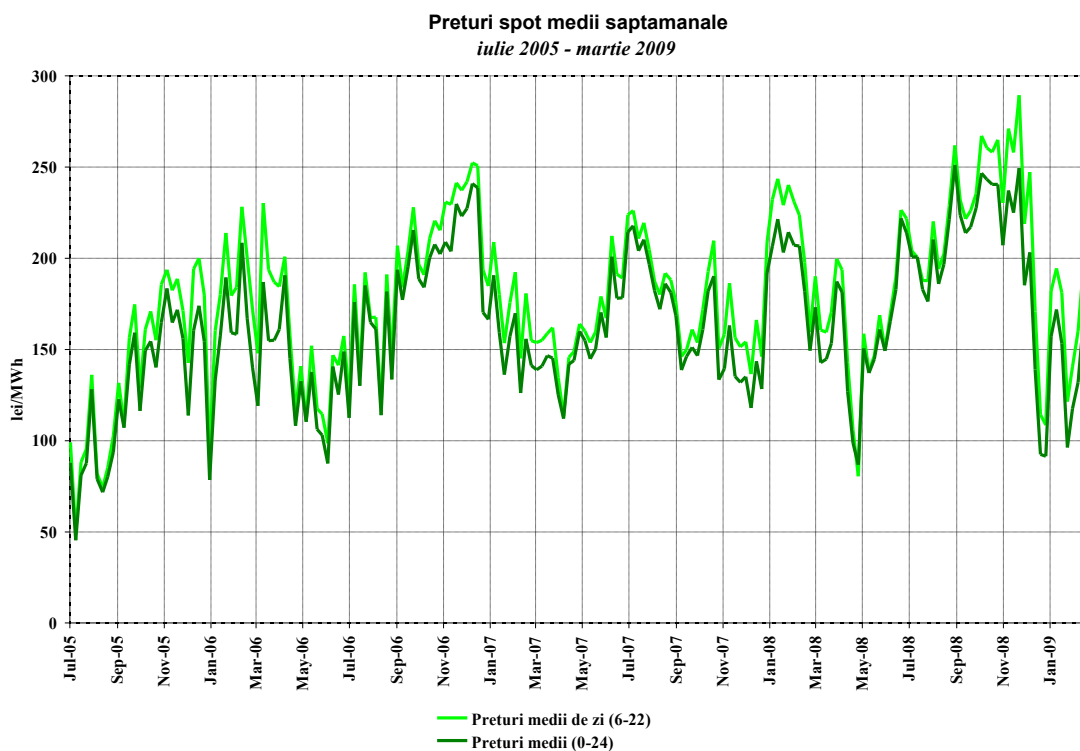

Sursa: Raportările zilnice ale S.C. OPCOM S.A. și informațiile publicate de EXAA și EEX – prelucrare DMP

Sursa: Raportările zilnice ale S.C. OPCOM S.A. și informațiile publicate de EXAA și EEX – prelucrare DMP

Evoluția, începând din luna iulie 2005, a prețurilor spot medii săptămânale este reprezentată în graficul următor:

Sursa: Raportările zilnice ale S.C. OPCOM S.A. – prelucrare DMP

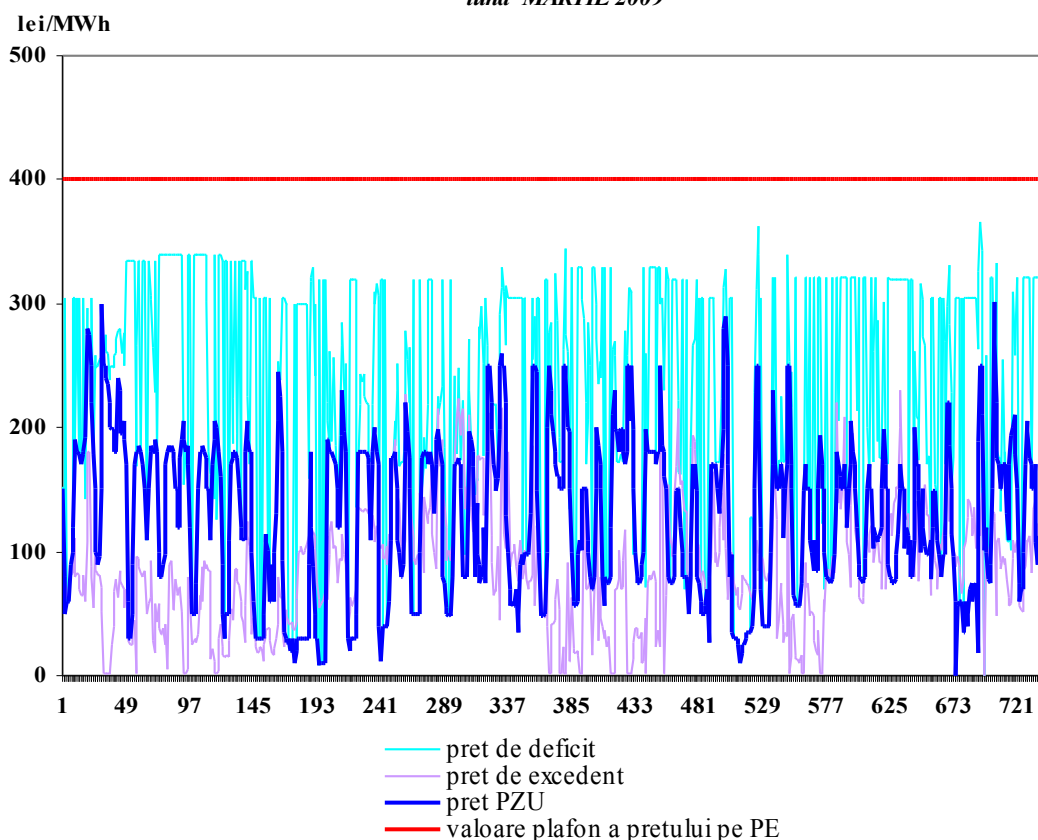
Pentru acoperirea diferențelor dintre valorile planificate/contractate ale consumului și respectiv producției și valorile acestora apărute în timp real, operatorul de sistem (C.N. Transelectrica S.A.) operează piața de echilibrare, cumpărând sau “vânzând” energie în ordinea prețurilor determinate

de ofertele producătorilor dispecerizabili. Participanții care determină dezechilibrele, organizați în PRE-uri (părți responsabile cu echilibrarea) suportă financiar contravaloarea acestor dezechilibre, plătind pentru deficitul de energie prețul rezultat din ofertele la creștere acceptate pe piața de echilibrare, respectiv primind pentru excedentul de energie prețul rezultat din ofertele la scădere acceptate de operatorul de sistem.

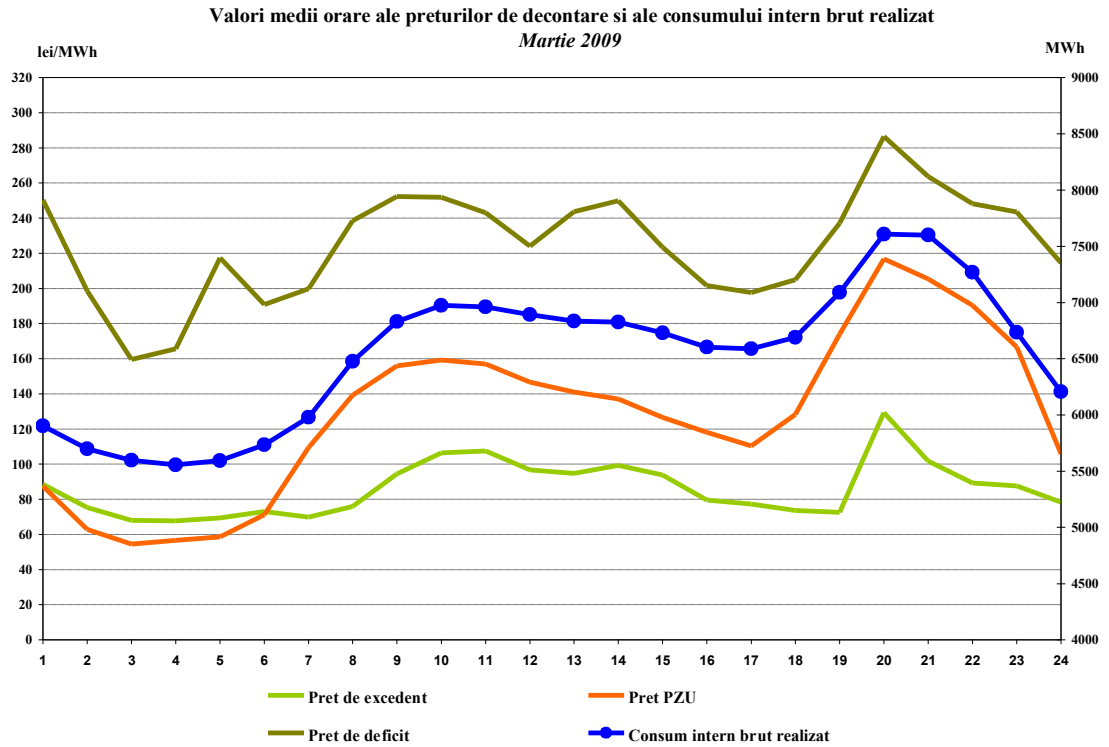
Reprezentarea alăturată a prețurilor de decontare (PIP pe PZU, prețul de deficit și cel de excedent de energie rezultate din operarea PE) oferă imaginea de ansamblu a funcționării corelate a acestor piețe. Prețurile de decontare sunt prezentate în valori orare (primul grafic), valori medii pe intervale orare comparativ cu consumul intern (al doilea grafic), precum și în valori medii lunare (ultimul grafic).

Preturi orare de decontare

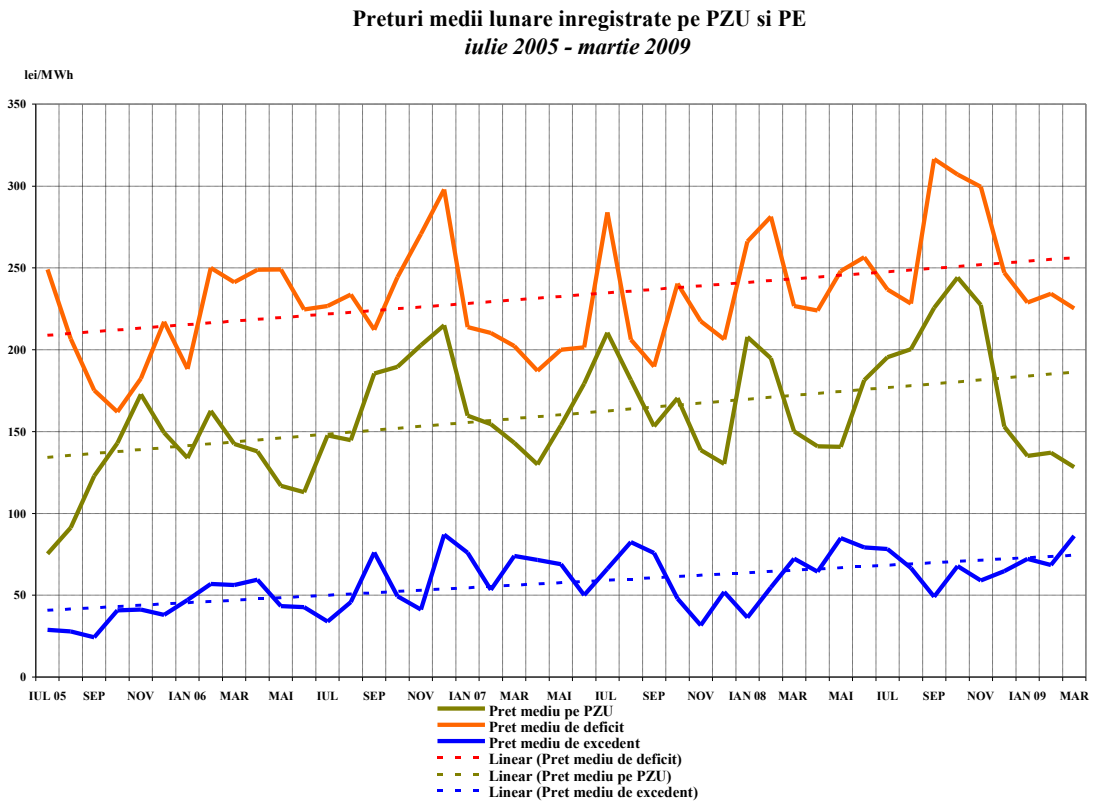
luna MARTIE 2009

Sursa: Raportările zilnice/lunare ale S.C. OPCOM S.A.– prelucrare DMP

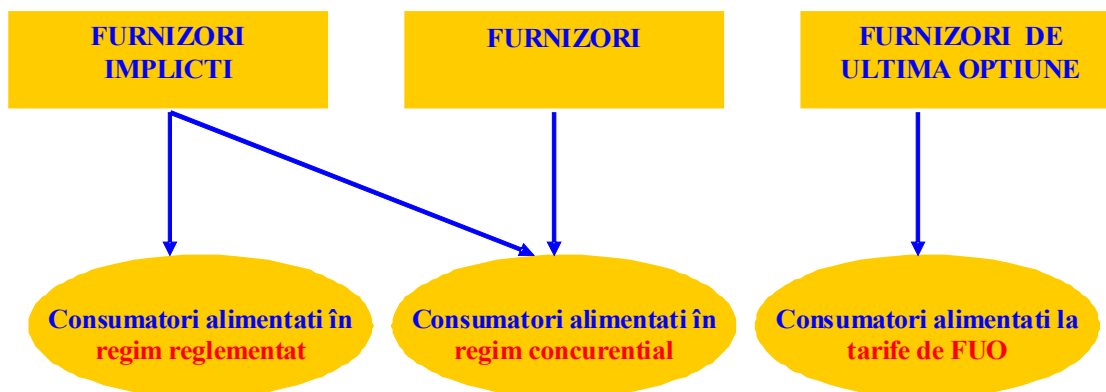
Sursa: Raportările lunare ale S.C. OPCOM S.A. și C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare DMP

Sursa: Raportările zilnice/lunare ale S.C. OPCOM S.A. – prelucrare DMP

III. PIAȚA CU AMĂNUNTUL DE ENERGIE ELECTRICĂ

1. Structura schematică a pieței cu amănuntul

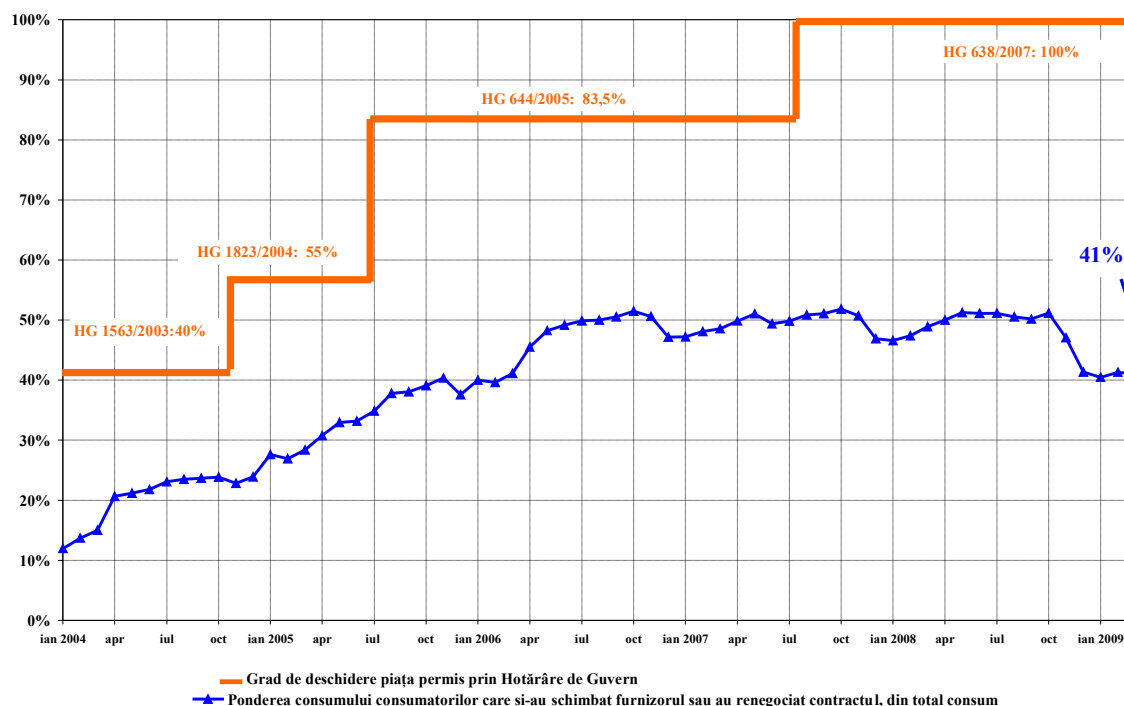
2. Etapele parcurse în procesul de deschidere a pieței de energie electrică

Hotarâre de Guvern	Grad de deschidere %	Plafon consum anual GWh/an
Nr. 122/2000, publicată în M.O. 77/21.02.2000	10	100
Nr. 982/2000, publicată în M.O. 529/27.10.2000	15	100
Nr. 1272/2001, publicată în M.O. 832/21.12.2001	25	40
Nr. 48/2002, publicată în M.O. 71/31.01.2002	33	40
Nr. 1563/2003, publicată în M.O. 22/12.01.2004	40	20
Nr. 1823/2004, publicată în M.O. 1062/16.11.2004	55	1
Nr. 644/2005, publicată în M.O. 684/29.07.2005	83,5	-
Nr. 638/2007, publicată în M.O. 427/27.06.2007	100	-

3. Gradul de deschidere a pieței de energie electrică

În perioada ianuarie 2004 - martie 2009, consumul consumatorilor care și-au schimbat furnizorul sau și-au negociat contractele cu furnizorii implicați care îi alimentau, raportat la consumul total, a evoluat conform figurii alăturate. Valorile precizate sunt valori cumulate de la începutul procesului de deschidere a pieței și sunt prezentate lunar.

Evolutia gradului de deschidere a pietei de energie electrica
in perioada ianuarie 2004 - martie 2009

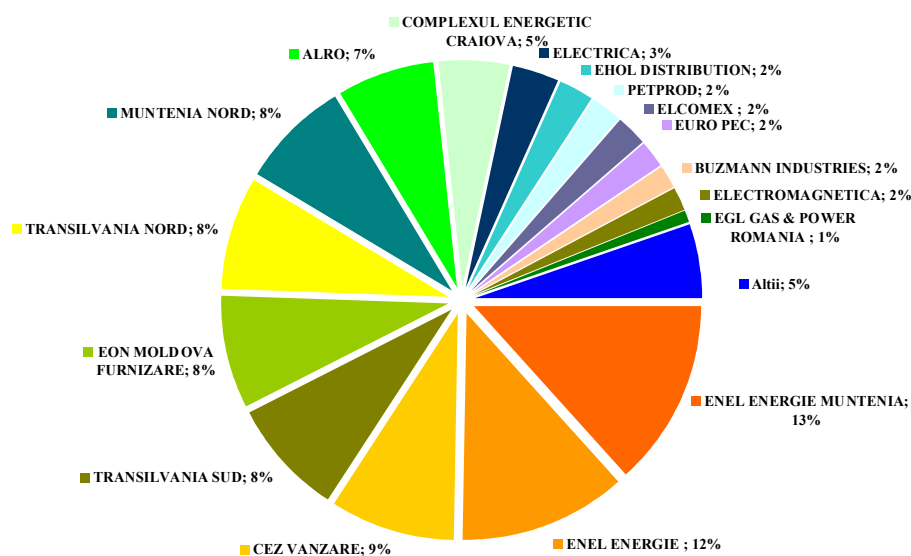
Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor consumatorilor finali – prelucrare DMP

4. Cote de piață ale furnizorilor de energie electrică

În următoarele trei grafice sunt prezentate cotele de piață ale furnizorilor de energie electrică pe piața cu amănuntul, determinate:

- pentru toți furnizorii, inclusiv cei implicați, cu activitate pe PAM – în funcție de energia electrică furnizată consumatorilor în regim reglementat, precum și de energia electrică furnizată consumatorilor care și-au schimbat furnizorul sau și-au negociat contractul;

Cote de piata ale furnizorilor de energie electrica pentru consumatorii finali
- ianuarie - martie 2009 -

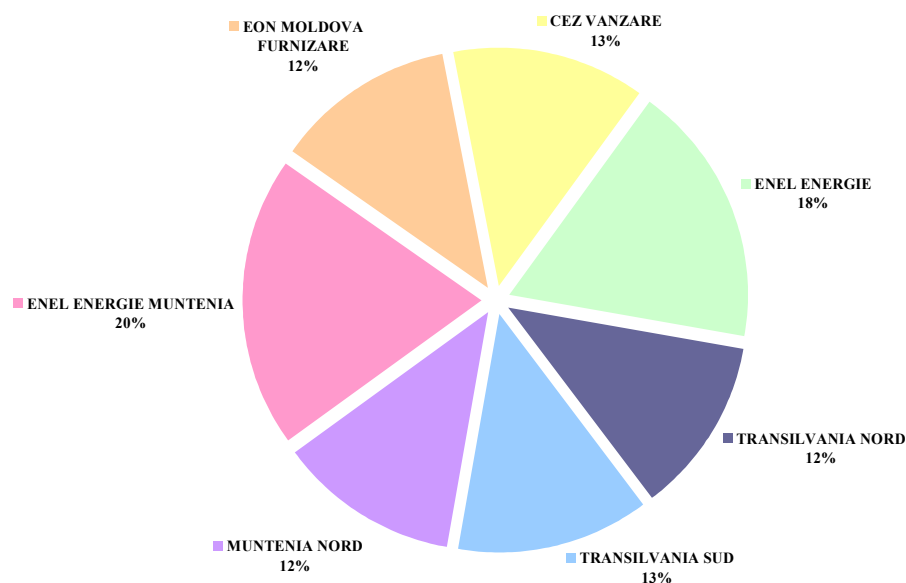
Consum final: 10720 GWh

Categoria "Alții" include 29 de furnizori ale caror cote de piata individuale sunt sub 1%

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor implicați – prelucrare DMP

- b) pentru furnizorii implicați – în funcție de energia electrică furnizată consumatorilor în regim reglementat;

Cote de piața ale furnizorilor implicați pe piața reglementată
- ianuarie - martie 2009 -

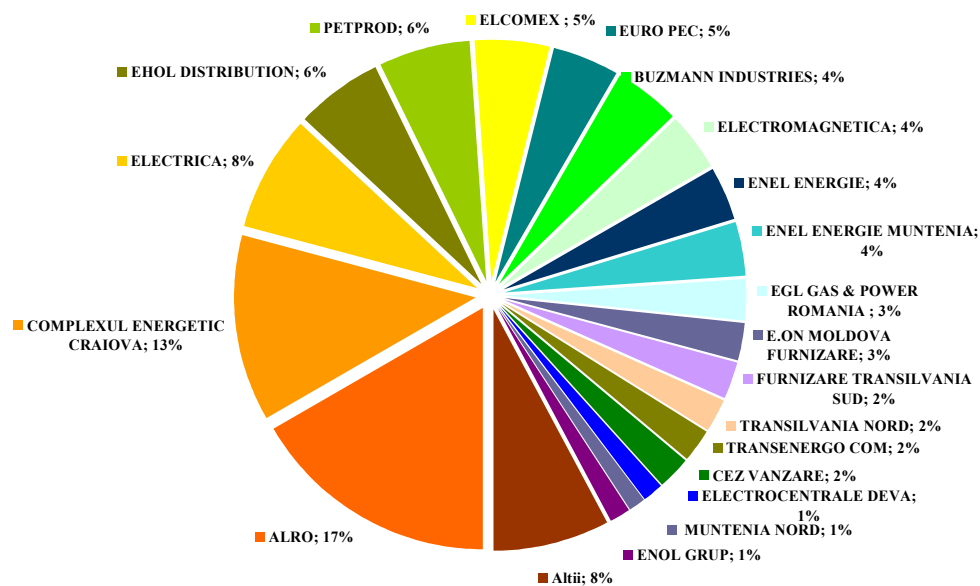

Consum final consumatori alimentati in regim reglementat : 6331 GWh

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor implicați – prelucrare DMP

- c) pentru toți furnizorii, inclusiv cei implicați, cu activitate pe segmentul concurențial al PAM – în funcție de energia electrică furnizată consumatorilor care și-au schimbat furnizorul sau și-au negociat contractul.

Cote de piața ale furnizorilor pe piața concurențială
- ianuarie - martie 2009 -

Consum consumatori alimentati in regim concurențial: 4389 GWh

Indicatori concentrare piața:
HHI - 708
C3 - 37%; C1 - 17%

Categoria "Alții" include 26 de furnizori ale caror cote de piața individuale sunt sub 1%

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare DMP

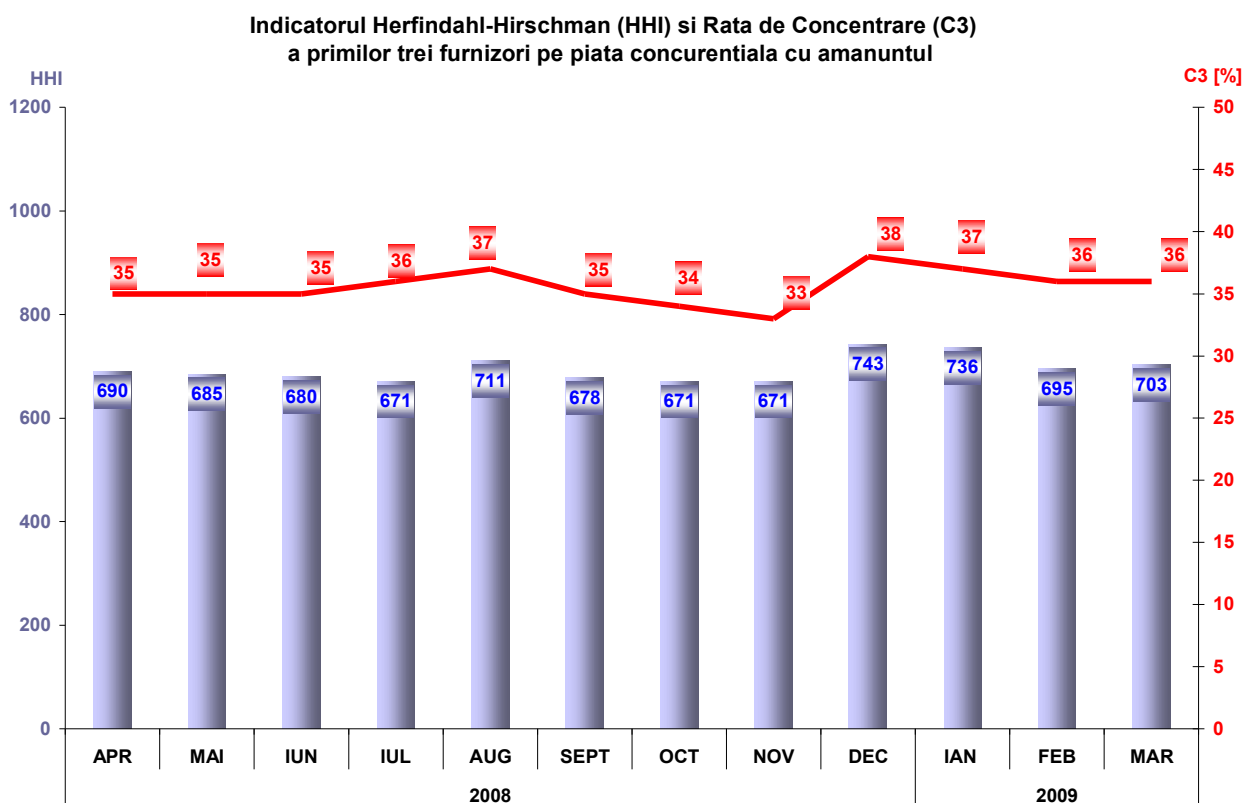
Energia furnizată pe baza căreia se stabilește cota de piață a fiecărui furnizor include și autoconsumul furnizorului (de exemplu, în cazul unui consumator care deține și licență de furnizare și care a decis să-și achiziționeze energia de pe piața angro, în calitate de furnizor concurențial).

Cuantificarea activității desfășurate în cadrul segmentului concurențial al PAM, comparativ cu cea de pe PAN, de către furnizori, se poate realiza prin determinarea ponderii vânzărilor la consumatorii finali în totalul tranzacțiilor de vânzare. Astfel, tabelul următor cuprinde numărul furnizorilor ce activează pe PAM, structurați în funcție de dimensiunea activității desfășurate pe această piață, în luna martie 2009.

Numărul furnizorilor	Ponderea vânzărilor la consumatorii finali din totalul tranzacțiilor de vânzare			
	100%	75% - 100%	50% - 75%	<50%
Concurențiali	11	5	9	10
Impliciți	4	2	0	1

5. Indicatori de concentrare pentru piața concurențială cu amănuntul de energie electrică

Evoluția lunară a indicatorilor de concentrare (C3, HHI) determinați pe ansamblul PAM concurențiale este ilustrată în figura următoare:

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare DMP

În tabelul următor sunt prezentate valorile indicatorilor de structură a componentei concurențiale a PAM și numărul furnizorilor activi în luna martie 2009, calculați pentru fiecare categorie de consum definită de Directiva nr. 90/377/CEE, modificată prin Decizia Comisiei nr. 2007/394/EC:

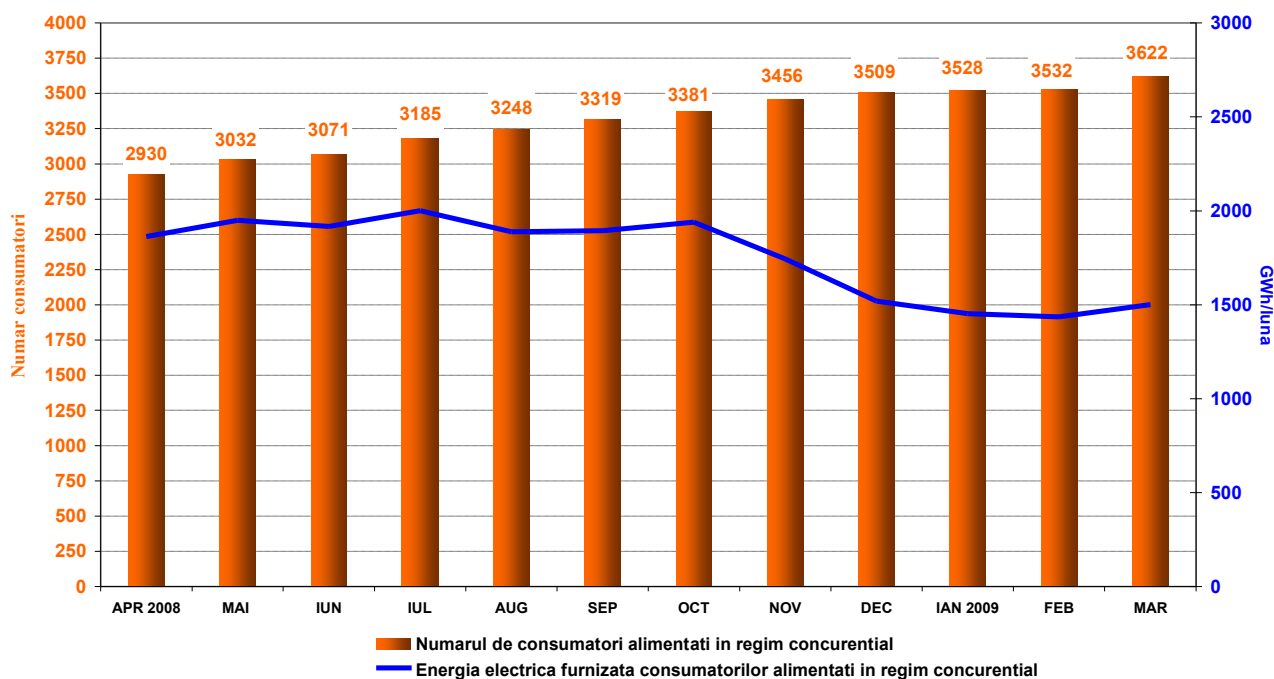
Indicatori - martie 2009	Categorie consumator							Total PAM conc
	IA	IB	IC	ID	IE	IF	Altii	
C1 - % -	27	35	19	14	16	22	33	16
C3 - % -	70	64	43	35	37	51	70	36
HHI	1899	1775	892	667	741	1231	2007	703
Consum - GWh -	0.2	30	84	307	177	146	756	1501
NR. FURNIZORI	9	30	35	37	22	12	11	46
nr. furnizori impliciti	6	7	7	7	6	3	0	7
nr. furnizori concurentiali	3	21	25	27	15	9	8	35
nr. producatori	0	2	3	3	1	0	3	4

6. Evoluția numărului de consumatori și a energiei aferente acestora

Numărul consumatorilor cărora li se furnizează energie în regim concurențial este prezentat ca valoare cumulată de la începutul procesului de deschidere a pieței, iar pentru luna martie 2009 este structurat pe categorii de consumatori, în conformitate cu prevederile Directivei nr. 90/377/CEE, cu modificările ulterioare. Tabelul următor detaliază intervalele de consum corespunzătoare fiecărei categorii în parte:

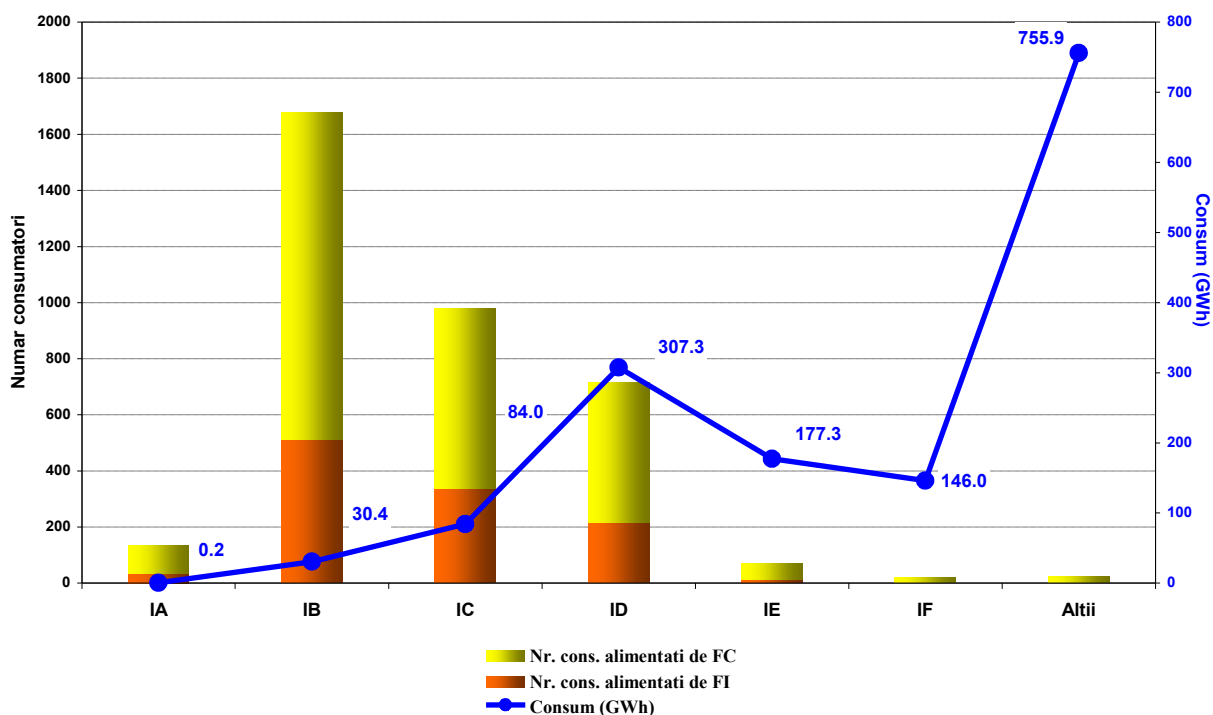
Categoriile consumatori necasnici	Consum anual cuprins in intervalul (MWh):	
Banda - IA		<20
Banda - IB	20	<500
Banda - IC	500	<2000
Banda - ID	2000	<20000
Banda - IE	20000	<70000
Banda - IF	70000	<=150000
Altii	>150000	

Evolutia numarului consumatorilor alimentati in regim concurential si a energiei electrice furnizate acestora

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor concurențiali – prelucrare DMP

Numarul consumatorilor alimentati in regim concurential si consumul lor structurat pe categorii de consum si furnizori
- martie 2009 -

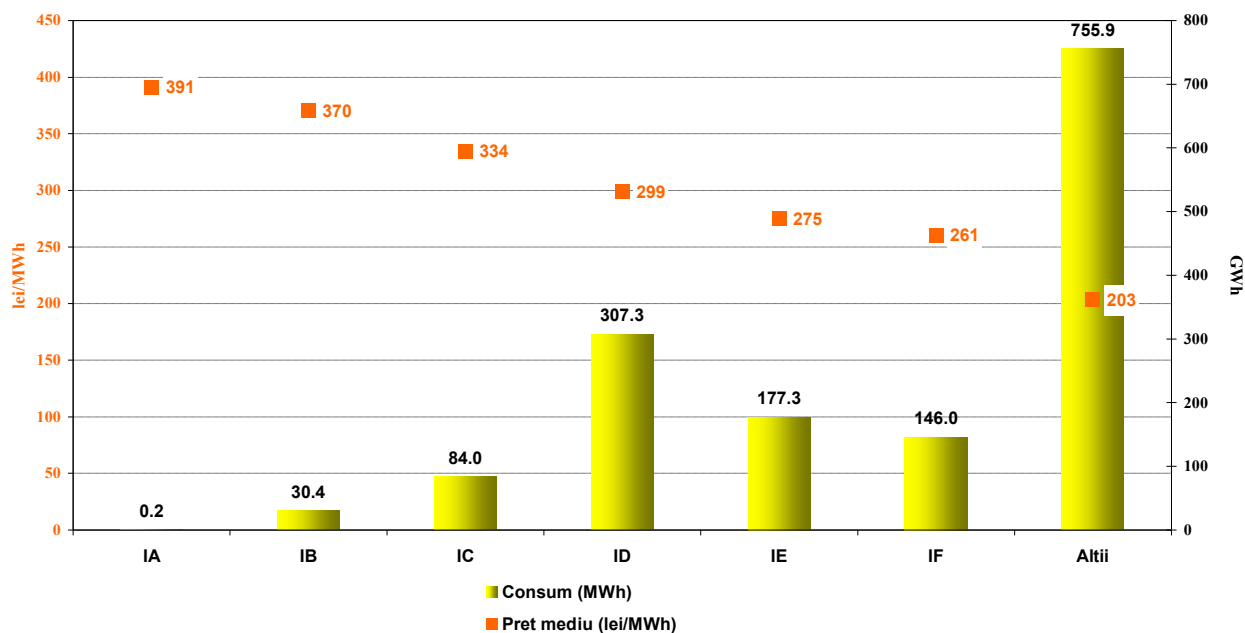

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare DMP

7. Prețuri medii de vânzare la consumatorii alimentați în regim concurențial

Graficul următor prezintă prețurile medii de vânzare pentru luna martie 2009 ale consumatorilor alimentați în regim concurențial, structurați în conformitate cu prevederile Directivei nr. 90/377/CEE, cu modificările ulterioare.

Pretul mediu si consumul de energie structurat pe categorii de consumatori corespunzator segmentului concurential al PAM
- martie 2009 -

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor concurențiali – prelucrare DMP

Precizări:

Prețul mediu de vânzare corespunzător fiecărei categorii s-a determinat ca medie ponderată a prețurilor practicate de către furnizori cu cantitățile furnizate de aceștia respectivei categorii de consumatori, în conformitate cu prevederile Directivei. Prețurile nu conțin TVA, accize sau alte taxe și includ serviciile asigurate de furnizor (transport TG, transport TL, servicii de sistem, distribuție, decontare piață, dezechilibre, taxe agregare PRE, măsurare).

Incadrarea consumatorilor în categorii s-a realizat pe baza prognozei anuale de consum a acestora, în conformitate cu prevederile Directivei.

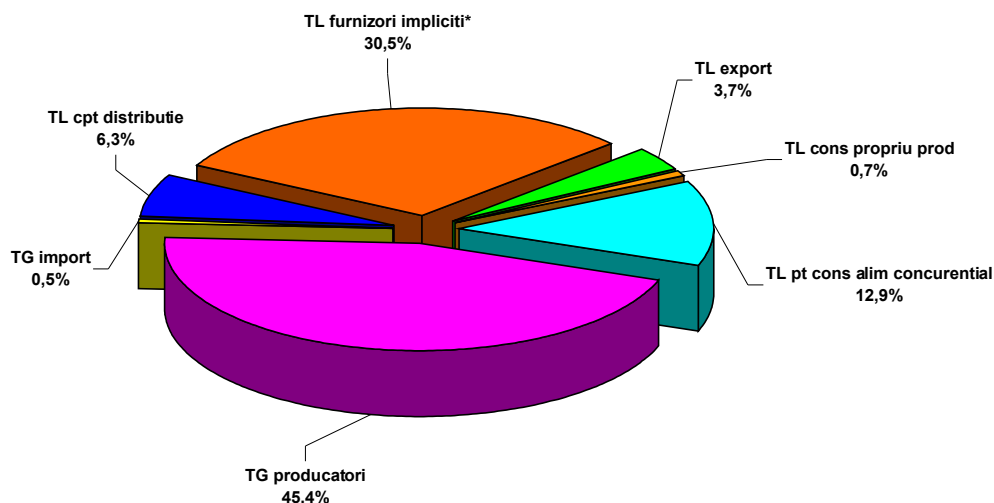
IV. OPERATORUL DE TRANSPORT ȘI SISTEM C.N. TRANSELECTRICA S.A.

C.N. Transelectrica S.A. efectuează serviciul de transport, pentru care percepe tarife de transport reglementate, care au două componente:

- componenta de introducere în rețea (TG), destinată orientării echilibrate a noilor unități de producere;
- componenta de extracție din rețea (TL), destinată poziționării echilibrate pe teritoriul țării a consumatorilor.

În figura următoare este prezentată structura veniturilor C.N. Transelectrica S.A. din servicii de transport, care reflectă structura clienților C.N. Transelectrica S.A. pentru acest serviciu în martie 2009.

Structura veniturilor CN Transelectrica SA din serviciile de transport
- martie 2009 -

* aferent tuturor activitatilor acestora, precum si sumele corespunzatoare acoperirii CPT ale unuia dintre operatorii de distributie

Sursa: Raportările lunare ale C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare DMP

Pentru realizarea funcției de operator de sistem, C.N. Transelectrica S.A. prevede și contractează rezerve (servicii de sistem tehnologice) de la participanții calificați, pe care le utilizează prin integrarea în piața de echilibrare. Acestea sunt: rezerva (banda) de reglaj secundar, rezerva de reglaj terțiar rapid, rezerva de reglaj terțiar rapid și rezerva terțiară lentă de cogenerare. Începând cu luna iulie 2007 au intrat în vigoare regulile privind stabilirea dimensiunii, selectarea furnizorilor și utilizarea de către OTS a unui nou tip de rezervă, și anume rezerva de capacitate.

Structura costurilor cu achiziția serviciilor tehnologice de sistem suportate de C.N. Transelectrica S.A. în luna martie 2009 se prezintă în graficul următor. Pentru acoperirea acestor costuri corespunzătoare contractelor pentru asigurarea serviciilor de sistem tehnologice precum și pentru acoperirea costurilor proprii de operare, OTS aplică tariful reglementat pentru servicii de sistem.

Structura costurilor CN Transelectrica SA cu achiziția de STS de la producătorii calificați
- martie 2009 -

Sursa: Raportările lunare ale C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare DMP

V. EVOLUȚIA REGULILOR PIEȚEI ÎN LUNA MARTIE 2009

- În luna martie 2009 a fost aprobat Ordinul ANRE nr. 46/24.03.2009, prin care s-a instituit regula ca producătorii de energie electrică să calculeze singuri, pe baza unor formule de calcul cuprinse în Ordin, contravaloarea serviciului de transport (componenta de introducere) pe care o recuperează distinct de la furnizorii implicați și distribuitori.
- În luna martie 2009 nu au fost emise reglementări cu impact asupra funcționării pieței cu amănuntul de energie electrică.

VI. EXPLICAȚII ȘI PRESCURTĂRI

1. Explicații

- **Energia electrică livrată în rețele** include și consumul propriu al autoproducătorilor RAAN și SNP Petrom, precum și energia electrică vândută direct de către producătorii monitorizați unor consumatori racordați la instalațiile centralelor sau consumată de ei înșiși la alte locuri de consum
- **Autoconsumul producătorilor** – în graficul aferent structurii veniturilor C.N. Transelectrica S.A., se referă exclusiv la consumul producătorilor la alte locuri decât locația centralelor.
- **Consumul intern** reprezintă energia asigurată de agenții economici participanți la piața angro și determinată ca *Energie livrată + Import – Export*, în care *Energia livrată* are semnificația precizată mai sus.

- **Achiziția totală a furnizorilor implicați și a operatorilor de distribuție** reprezintă energia electrică achiziționată pentru alimentarea în regim reglementat a consumatorilor și pentru acoperirea consumului propriu tehnologic în rețelele de distribuție.
- **Consumul consumatorilor alimentați în regim reglementat** include consumul consumatorilor alimentați de furnizorii implicați la tarif reglementat.
- **Consumul consumatorilor alimentați în regim concurențial** se referă la consumul consumatorilor alimentați de furnizori la preț negociat.
- **Consumul de combustibil** prezentat corespunde atât producerii de energie electrică, cât și producerii de energie termică în centralele producătorilor monitorizați.

2. Prescurtări

- DMP – Direcția Monitorizare Piață
- EEX – European Energy Exchange – Leipzig, Germania, www.eex.de
- EXAA – Energy Exchange Austria, www.exaa.at
- PAN – Piața angro de energie electrică
- PAM – Piața cu amănuntul de energie electrică
- PCC – Piețe centralizate de contracte
- PZU – Piața pentru Ziua Următoare
- PE – Piața de Echilibrare
- PIP – preț de închidere a PZU
- PRE – Parte Responsabilă cu Echilibrarea
- TG – componenta de injecție a tarifului de transport
- TL – componenta de extracție a tarifului de transport